TÜRK EDEBİYATI KLASİKLERİ - 19

GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİYLE

AHMET MİTHAT EFENDİ

ŞEYTANKAYA TILSIMI

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

TÜRK EDEBİYATI

AHMET MİTHAT EFENDİ
ŞEYTANKAYA TILSIMI

UYARLAMAYA KAYNAK ALINAN ÖZGÜN ESER
KIRKAMBAR MATBAASI, İSTANBUL
1307 [1890]

Sertifika No: 40077

EDİTÖR
ALİ ALKAN İNAL

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

GRAFİK TASARIM UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

I. BASIM: HAZİRAN 2019, İSTANBUL

ISBN 978-605-295-859-9

BASKI
DÖRTEL MATBAACILIK SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ
ZAFER MAH. 147. SOK. 9-13A
ESENYURT İSTANBUL
Tel: (0212) 565 11 66
Sertifika No: 40970

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Faks (0212) 252 39 95
www.iskultur.com.tr

GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİNE UYARLAYAN: İSMAİL KAYAPINAR

3 Kasım 1988 tarihinde İstanbul'da doğdu. Boğaziçi Üniversitesi Tarih bölümünü 2011 yılında bitirdi. Boğaziçi Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde Eski Türk Edebiyatı programında başladığı yüksek lisans programında tez çalışması halen devam etmektedir. 2013 yılında çalışmaya başladığı Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı'nda Yazma Eser Uzmanı olarak görev yapmaktadır.

TÜRK EDEBİYATI KLASİKLERİ - 19

Roman

şeytankaya tılsımı

AHMET MİTHAT EFENDİ

Günümüz Türkçesine Uyarlayan: İsmail Kayapınar

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

Sunuş

Ahmet Mithat Efendi Tanzimat sonrası değişen edebiyatımızdaki en önemli yazarlardan biri olmuştur. Hemen her konuda söyleyecek bir sözünün bulunması çeşitli konular üzerine birçok eser ortaya koymasını ve yazın dünyasına yön veren şahsiyetlerin önde gelenlerinden biri olmasını sağlamıştır. Edebiyatımızda roman türünün ilk örneklerinin verilmeye başlandığı bu dönemde Avrupa edebiyatlarında öne çıkan romanların çevirileri örnek alınmış ve Ahmet Mithat Efendi tarafından da birçok eser tercüme edilmiştir. Batılı romancıları ve yüzyılın hâkim edebiyat akımlarını da yakından takip eden yazar, edebiyat felsefesi üzerine makaleler yayımlamış ve Türk romancılığının ilk dönem örneklerine başarılı bir şekilde imzasını atmıştır.

Tanzimat sonrasında Osmanlı toplumu sosyal dönüşümler yaşamış ve Avrupa'yla etkileşim artmıştır. Ahmet Mithat, Avrupa kültürünün etkileriyle şekillenen toplumun yeniden inşasında önemli bir görevi olduğunu ve görevinin gereğini *Müşahedât* romanının giriş kısmında detaylı olarak belirtmektedir. Burada Avrupa'dan alınacak olan romanların tercümelerinin bizim kültürümüze uygun olarak yeniden yazılması gerektiğine değinmiş, bu yaklaşımın gereğini hem çevirilerinde hem de yazdığı eserlerde yerine getirmiştir.

Ahmet Mithat Efendi'nin bu yaklaşımı tefrikanın yapısının da etkisiyle zaman zaman okurlara doğrudan hitap yoluyla nasihatler vermesine ve "doğru"ları göstermesine olanak sağlamıştır. Yazar anlatıcı konumunu bir öğretmen

vasfıyla bezeyerek eserlerinde iyi ve kötü karakterleri keskin bir şekilde inşa ederken, karakterler üzerinden doğru ve yanlış değerleri de okurlarına ulaştırma gayreti içinde olmuştur.

Günümüz Türkçesine uyarladığım *Şeytankaya Tılsımı*, eserin girişinde belirtildiği üzere Fransızca bir hikâyeden esinlenilerek yazılmıştır, ancak hangi eserden yararlandığına dair bilgi verilmemiştir. Roman önce *Tercüman-ı Hakikat* gazetesinde tefrika edilmiş, ardından 1890 yılında Ahmet Mithat Efendi'ye ait olan Kırkambar Matbaası'nda kitap olarak basılmıştır.

Şeytankaya Tılsımı İtalya'nın dağlık bir bölgesinde geçen olayları konu edinmektedir. Olayın Avrupa'da gerçekleşiyor olması yazıldığı dönem içerisinde düşünüldüğünde toplumda var olan "Batı hayranlığı"na da bir eleştiri kapısı aralamaktadır. Ahmet Mithat zaman zaman okurlara seslenerek bu konuda yanlış inançların olmasından şikâyet etmekte ve nasihatler vermektedir. Yazar en meşhur romanlarından biri olan *Felâtun Bey ile Râkım Efendi* adlı eserinde de farklı bir noktadan bu konuya eleştiriler getirerek fikirlerini sunma imkânı bulmuştur.

Eser kurgusu itibariyle gizemli unsurlar da barındıran bir aşk hikâyesidir. Karakterler arasındaki karmaşık aşk ilişkileri çevresinde kurulan olay örgüsüyle eserin okurlarda merak ve heyecan duygularını canlı tuttuğu ve gerilim öğeleriyle güçlendirilmiş olduğu görülmektedir. Ayrıca yayımlandığı dönem dikkate alınırsa, kimi zaman müstehcen sayılabilecek tasvirlere ve olaylara da yer verilmiştir. Keskin hatlarla çizilen karakterler hikâyenin sonuna kadar bir gerilim içinde yerlerini almışlardır. Eser, aralarında sınıfsal farklılıklar da bulunan karakterleri bir büyücü etrafında toplayarak toplumdaki batıl inançlara da bu noktadan eleştiriler getirme fırsatını bulmuştur.

Günümüz okurunun romanın gazetede parçalar halinde yayımlandığını ve bunun beraberinde getirdiği sonuçları göz önünde tutarak bazı bölümlerin hatırlatma amacıyla

tekrar edilmesini eserin yapısı içerisinde değerlendirmesi yerinde olacaktır. Bu eserin yayına hazırlanma sürecinde günümüz Türkçesinde çok fazla yer bulamayan kelimeler sadeleştirilmiş ve bununla birlikte ortaya çıkan düşük cümlelerde cümle yapısı yeni kelimelere göre tekrar düzenlenmiştir. Yazıldığı dönemin kültürü içerisinde anlamı olan kelime ve tabirler değiştirilmeyerek dipnotta açıklanmıştır. Bugüne kadar Ahmet Mithat Efendi'nin üzerinde çok fazla durulmamış bu eserini günümüz okuruna anlaşılır kılmayı başarabilmiş olmayı temenni ediyor ve keyifle okumanızı diliyorum.

İsmail Kayapınar

Açıklama

Şu güzel romanı Fransızca yazılmış bir hikâyeyi genişletme ve düzeltme yoluyla hazırladık ve yazdık.

Birinci Bölüm
Yürek Yutan

Gayet sarp bir dağlık farz ediniz! Fakat tepeleri dik ve yüksek, vadileri dereleri derin ve geniş olduğuna göre öyle ürkütücü dağlardan değil! Zemini zümrüt gibi çimenlerle süslenmiş. Vadilerinin tamamı çam ve diğer çıralı ağaçlarla dopdolu. Her tarafından bir akarsu doğar. Her tarafı güzel bir dağlık ki evvela o hoş mevkide gayet dehşet verici bir halin olduğunu hikâye edelim de hal ile mahal arasındaki münasebeti araştırmak için bu yerin neresi olduğunu ve durumunun özelliklerinin neden ibaret bulunduğunu sonra aramaya girişelim.

Dağın bir tarafında ufacık bir mağara vardır, önünde beş altı büyük ağaç gölge yapar, bu ağaçların birisinden diğerine doğru uzatılarak yapılmış olan çit, gelişigüzel bir daire teşkil eder, içinde koyun ve keçi karışık olarak bir de sürü bulunur.

İşte anlaşıldı ki burası bir çoban ağılıdır. Hatta çobanı da orada! On dokuz yirmi yaşında iriyarı bir delikanlı, baldırlarının, pazılarının kalınlığı kendisine "dev" denilmesini münasip gördürür.

Vakit gecedir. Buluttan, dumandan arınmış gayet temiz bir hava, ay dönümünün on dokuz yirmisi olması dolayısıyla gümüş renkli ay her ne kadar akşamdan doğmamışsa da havanın berraklığı yüzünden diğer yıldızların aksettirdiği ışıklar gecemizi zifiri karanlık gecelerden de saydırmaz.

Bizim çoban delikanlı güneşin batışından sonra ağıla hayvanlarını kapatıp başkaca işi gücü de kalmadığı için ma-

ğaranın önüne arkaüstü upuzun yatmış ve iki ayağını düzenli bir hareketle ökçeleri üzerinde kımıldatarak "el çarpmak" denilen hareketi ayaklarıyla icra etmeye çalışıyor gibi bir ayak hareketi yapmaktaydı.

Ama delikanlının bu hareketi bilinçli yapılan bir iş değildir. Dalgınlık türünden elinde olmaksızın yaptığı bir harekettir. Kendisi gözlerini gök kubbedeki parlak yıldızlara dikmişse de onları da görmek için bakmıyor. Büyük bir zihinsel meşguliyetinin olduğu halinin görünüşünde hiçbir şeye dikkat edememekte olmasıyla anlaşılır.

Delikanlı bu haldeyken uzaktan uzağa bir ayak patırtısı peyda olunca birinin yaklaştığı anlaşıldıysa da bu patırtı çobanı tutulmuş olduğu dalgınlıktan uyandıramadı ki patırtı gelen tarafa merak ederek dönüp baksın da kimin geldiğini görsün anlasın.

Bu gelen bir kızdı. Çobana yeterince yaklaştığı zaman pekâlâ görülüp fark edilebilir ki gelen kişi hem bir kızdır, hem de gayet güzel bir kızdır. Ama güzelliğinin ne tarzda olduğunu da bilmek lazım gelmez mi? Bunu da iki sözle tarif edelim, kız ancak on beş on altı yaşında bulunduğu halde "iriyarı" tabirine çoban kadar layık olduğunu ispat edebilecek boylu boslu bir dilberdir. Arkasındaki bol yenli gömleğin kollarını kıvırdığından pazılarını görseniz bir pehlivan pazısı sanırsınız. Bununla beraber cildi nazik ve beyaz olduğundan en nazlı büyümüş konteslere, düşeslere gıpta ettirecek tatlı bir pembelikle de seçkindir.

Gelen kızı bu kadar tanımamız yeterli olsun. Ağzının burnunun birbirine uyumuna, gözlerinin güzelliğine filanına dair sözü uzatmayalım. Zira asıl tarif ve açıklaması lazım olacak müthiş bir durum kalemimizi acele ettirip durmaktadır. Kız gele gele çobanın ta başı ucuna kadar geldiği halde çoban hâlâ haberdar olamadığından kız çobanı uykuda sanarak, "Pedro! Pedro!" diye seslenmeye mecbur oldu. Halbuki isminin Pedro olduğunu anladığımız çoban uykuda değildi. Bu sesleniş delikanlıyı rahatsız edip dalgınlıktan uyandırdığı için birdenbire yerinden fırlayıp kalktı ve, "Sen misin

Angelino?" diye kızı karşıladıysa da karşılama tavrından bu Angelino'nun Pedro'nun kız kardeşi veyahut yavuklusu gibi bir şey olduğu asla anlaşılamadı. Karşılama tarzı o kadar kayıtsızca oldu ki Pedro'nun yanına böyle güzel bir kız gelmiş olmayıp da kendine akran bir delikanlı gelmiş olsaydı, yine ancak bu şekilde karşılanırdı. Bu güzel Angelino'nun Pedro'ya, "Benim Pikolino buraya geldi mi?" sorusunu yöneltiği zaman o Pikolino'nun da ufarak boyda bir çoban köpeği olduğunu bilseydik bu kızın da bir çoban olduğunu anlardık. Evet! Angelino da bir çobandır. Pikolino ismindeki köpeği kaybetmiş olduğu için aramaya gelmiştir.

Pedro delikanlılık duyguları duyan bir Pedro olsaydı veyahut bu akşam kendisinde görülen dalgınlık bulunmayıp da erkeklik duygularına mahkûmiyet yatkınlığında olsaydı, velev ki köpeğini aramak vesilesiyle olsun, böyle güzel bir kızın kendi ağılına gelmiş olmasından pek hoşlanırdı. Halbuki Pedro aksine Angelino'nun gelip kendisini rahatsız etmiş olmasından dolayı fena halde canı sıkıldığı için, "Ben Pikolino'nun Mikolino'nun bekçisi değilim a!" diye güzel çobanı sert ve hor görür bir tavırla karşılamıştı.

Sert mizaçta Angelino da Pedro'dan aşağı kalmadığından, "Köpeğimi sordumsa kabahat etmedim ya! Öyle köpek gibi yüzüme hırlamaya ne hakkın var?" diye gayet öfkeli bir şekilde Pedro'ya cevap verince delikanlıya şaşalamak türünden bir hal geldi. Öyle tuhaf ve garip bir hal ki dikkat edilse kızdan korkmuş olduğu sanılabilirdi. Şüphesiz bir buçuk iki dakika kadar Angelino'ya verecek cevap bulamadı. Bu süre boyunca Angelino paylama ve azarlamanın arkasını kesmeyip:

— Bu yakınlarda sana bir şey olmuş Pedro! Adeta divane gibi bir şey olmuşsun. Kim sana merhaba dese hakaretle muamele ediyorsun. Fakat ben başkalarına benzemem. Senin değil, senden daha büyüklerin de hakaretlerine gelemem. Yumruğum sağ olsun yumruğum! Şu yumruğumla pek çok edepsize edep dersi verebilirim, derken tehdidini yerine getirebileceğini göstermek için yumruğunu sıkarak Pedro'ya doğru sallıyordu.

Yukarıda belirttiğimiz bir buçuk iki dakikalık süre boyunca Pedro pek mühim ve manidar bir dalgınlık halinde kaldıktan ve hatta Angelino'nun sözünü bitirmesinin üzerinden bir dakika kadar zaman daha geçtikten sonra çobanın tavrında tuhaf bir uyanma alameti görüldü. Çehresine adeta güleçlik gibi bir hal geldi. Yüzü gülüyor sanılabilirdi. Bu halde kıza iyilikle karşılık vereceği ve davranacağını sanmak gerekirse de ağzından çıkan sözler o güleç tavrı yalanladı. Hiç dargınlığı, öfkesi olmayan bu delikanlının ağzından:

— O edep dersi vereceğin edepsizlerin birisi de benim öyle mi? Bu hakaret sana bir can pahasına oturur Angelino! Seni buraya ecelin getirmiş! sözleri çıkarsa garip karşılanmaz mı?

Angelino'dan beklenecek şey bu sözleri şakaya yormaktan ibaret olabilirdi. Zira karşılık verme ve konuşma hususunda asıl manidar olan şey anlamın kılıfı denilen sözlerden de ibaret değildir. İstenilen anlamı, hükmü asıl yerine getiren şey sözü söyleyen adamın sesiyle hali, tavrıdır. Mesela "aferin" denilen şey herkesin erişmeye can attığı bir takdir ve beğeni kelimesiyken bazen en fazla azarlanmaya layık işlerde bulunan kişiye de "aferin" derler ki bu durumda aferinin anlamının ne kadar aşağılayıcı olduğunu açıklamaya gerek yoktur. İşte söz hep o söz ve onun taşıdığı anlam güya hep o anlamken o sözü söyleyen kişinin sesindeki yumuşaklık veyahut sertlik ve tavrındaki sakinlik veya öfkeye göre anlam tamamen değişir.

Pedro'nun ağzından çıkan şu sözler, eğer onlardan anlaşılacak hükmün gereğini de umduracak şekilde söylenmiş olsaydı, Angelino'yu ne kadar korkutabileceği belki düşünülmeye muhtaç olurdu. Hoş yumruğuna güveni pek çok edepsize edep dersi vermesine gücü yetecek derecede bulunan bir kızın öyle olur olmaz tehditlerden korkacağına da kolay kolay ihtimal verilemez ya. Fakat Pedro'nun bu sözünü içinden gülerek söylediğinin dış görünüşünden de anlaşılmasıyla Angelino bu tehdidi sürekli bir kahkahayla karşıladı. Hatta bir iki dakika önce asıl öfkeli olan kendisiyken

Pedro'nun hali kızın öfkesini birdenbire gideriverdiği için bu kahkahayı koyuvermişti.

Pedro hâlâ öfke ve hiddete hemen hiç mağlup olmaksızın Angelino'ya dedi ki:

— Sen şimdi buraya ecelini aramaya gelmiş olduğuna inanmıyor musun?

— Senin çıldırmış olduğuna belki inanabilirim.

İşte bu andan sonra Pedro'nun gözlerinden ateşler fırlamaya başladı. Fakat bu ateş, hiddet ateşi ve öfkeye benzemekten çok gerçek bir cinnet alametine benzemekteydi. Dev gövdeli çocuk, "Haydi bakalım, öyleyse senin yumruğunda ne kadar kuvvet olduğunu görüp anlayalım," diye kızın üzerine bir hamle edince kol kola, bel bele sarılarak adeta pehlivan mücadelesi gibi savaşa başlayan iki vücut çimenler üzerinde yuvarlanmaya başladı.

Mücadele bir hayli ilerlediği halde Angelino bunu hep şakaya yorarak kâh kendisini Pedro'nun ellerinden kurtarmaya çalışıyor ve kâh fırsat buldukça pehlivan çobana birkaç yumruk indiriyorduysa da, "Of Pedro! Boğazımı o kadar sıkma, acıttın," veyahut "Ama öyle dizini göğsüme koymak olur mu ya! Nefesim kesildi," tarzında söylediği sözleri şaka yollu boğuşmakta olanların hepsinde görüldüğü üzere kahkahalarla karışık bir şekilde şakalaşır gibi söylüyordu.

Burasının neresi olduğunu, şu gençlerin nasıl bir halktan olduklarını açıkladığımız zaman etrafıyla anlaşılacağı üzere, şu iki gencin her ne kadar cinsiyetleri farklıysa da kuvvetleri, yiğitlikleri hemen hemen eşit olduğundan Angelino bazen kahkahaları terk edip olanca ciddiyet ve kuvvetiyle davrandığında kendisini Pedro'nun kolları arasından silkip kurtarabilirdiyse de Pedro daha atik davranarak kızı bacağından yakalayınca savaşa tekrar devam ediliyor ve hele bu mücadelenin hâlâ bir oyun olduğu inancında olan Angelino, masum kahkahalarını tekrar edip o kahkahaların herkeste görülecek tesirine kız da yakalanmış olarak kuvvetini velev ki geçici olsun kaybettiğinde Pedro kendisini galibiyet pençesi altına alabiliyordu.

İki pehlivan yarım saatten fazla uğraştılar. Zaten gül renkli olduğunu bildirdiğimiz güzel kız bu pehlivan yorgunluğunun tesirleriyle kıpkırmızı kızardığı gibi havanın sıcaklığına vücut sıcaklığı da eklenince kan terlere batmış ve sonunda, "Elverir artık Pedro elverir! Anladım ki benden kuvvetliymişsin! Aferin!" diye teslimiyetini ifade etmişse de Pedro'da barışmaya eğilim tavrı görülmüyordu. Kızla uğraştıkça şiddeti artarak önceleri kendisinde eseri görülmeyen öfke ve köpürme de olanca korkutucu belirtileriyle delikanlının tavrında görünür olmaya başlamıştı.

Artık gerektiği gibi güç ve kuvveti kesilmiş olan Angelino'yu altına alarak vücut ağırlığını kızın üzerine verip geniş göğsüyle yer arasında kızı sıkıştırdığı esnada Pedro belindeki şerit gibi ince uzun kuşağı çözmeğe başladı, tasarladığı iş için gereken hızlı hareketlerle çalışıp çabalayarak önce dizlerinin hizasından kızın bacaklarını sımsıkı bağladı. Angelino bu hareketin şakaya latifeye sığar şeylerden olmadığına dikkat edince, "Ne yapıyorsun Pedro? Gerçekten divane mi oldun? Utanmıyor musun?" diye protestolara kalkıştıysa da Pedro bu şikâyet ve haklı azarlamalara asla kulak asmayarak hızla Angelino'nun ellerini de bağlamaya başladı.

Delikanlının bu hareketi ve özellikle bu esnada hal ve tavrındaki dehşet Angelino'nun aklını başından alınca, daha doğrusu asıl aklını o zaman başına getirince bütün gayretiyle çabalamaya başladıysa da yorgunluğundan başka ayaklarının da bağlanmış olması kuvvetçe kendisini Pedro'nun aşağısında bırakıyordu. Bu uğraş ve ümitsiz çabasının kendisini kurtarmaya faydası olamayacağını anlayınca Angelino:

— Pedro! Pedro! Aklını başına al! Maazallah bana saldırma kastındaysan bu kötülüğün cezasını ne kadar ağır bir şekilde çekeceğini düşün de kendini af ve merhamete layık olmayan bir cani edip bırakmadan önce bu alçaklıktan vazgeç! diye Pedro'yu korkutmaya çalıştı, bunun hiçbir faydası olamayacağını gördükten sonra kendi hiddet ve köpürmesini bırakıp gayet yalvarır bir tavırla:

— Aman Pedro! Ayaklarını öpeyim! Beni âleme rezil mi edeceksin? Allah aşkına olsun merhamet et, şeytana uyma! Biz seninle şu dağda kardeş gibi beraber büyüdük. Böyle bir hainlik senden umulur mu? İşitenler ne derler? Allahtan korkmuyor musun? Âlemden utanmıyor musun? diye yalvarmaya başlasa da Pedro'yu teşebbüsünden döndüremedi.

Pedro, kızın sözlerine tek bir kelime cevap vermeyip bu sözleri söylemekle beraber bir taraftan da kuvveti kudreti büsbütün tükeninceye kadar uğraşmakta olan kızın ellerini de sımsıkı bağlayabildiyse de gerek öfkeden ve gerek yorgunluktan burnunun kanatları şişerek var kuvvetiyle nefes aldığı halde ciğerlerinin muhtaç olduğu kadar havayı içine çekemediğinden nefesi nefesini takip etmekte ve kalbi bütün şiddetiyle çarpmaktaydı.

Öfkeli delikanlı o anda bir aynaya bakmış olsaydı kendi hal ve tavrından kendisi bile ürkerdi. Bet beniz kalmamış! Gözleri dönmüş! Görünüşü ceset paralayan bir kaplan şekline dönmüştü.

Angelino'nun ellerini ayaklarını sımsıkı bağladıktan sonra Pedro biraz oturup soluklanmaya muhtaç oldu. Topu birkaç dakika devam eden bu dinlenme süresinde haline bir değişim daha geldi. O müthiş öfke hali geçmişti. Mücadeleye ilk başladığı zamanki güleçliğe yakın hali geri gelmişti. Bu hal, bu tavır aslında yine aldatıcı bir görünüştür. Ama umduğu şeye erişme noktasının yakınlaşmış olduğu bir anda caninin tavrında görülen güleçlik gibi bir şeydir.

Pedro'nun dinlendiği süre boyunca Angelino yalvarıp yakarmanın ardını arkasını yine kesmemiş ve hakikaten yürekler paralayacak sözlerle Pedro'nun insanlığını uyarmaya çalışmıştı, sanki bu sözleri Pedro'ya söylemiyormuş, sanki Pedro kendisine ferahlık ve rahatlık verecek başka sözler işitiyormuş gibi çaresiz kızın sözleri idrakine girmeye fırsat bulamıyordu ki cevap vermeye lüzum görsün.

Dinlenme süresi bitip tekrar çalışma kudretini bulduktan sonra Pedro gayet sakin bir tavırla yerinden kalktı. Sanki Angelino bir cansız cisimmiş gibi konuşmaya kabiliyeti

kalmamışçasına bir suskunlukla kızı kucaklayıp omuzuna kaldırdı. Dağ parçası gibi kızın altında bacaklarının titremesi bu yüke pek de dayanıklı olmadığını gösteriyorduysa bile Pedro son kuvvetini toplamış olduğundan arkasındaki yükü götüreceği yere kadar götürebilmekten ümitsiz değildi. Fakat o halde eğer Angelino şiddetlice bir kımıldanmış, çırpınmış, kıvranmış olsaydı, eli ayağı bağlı olsa da Pedro'yu yere devirebilirdi. Ne fayda ki zavallı kızcağız hareketle ve sözle yapabileceği şeylerin tamamını yaptığı halde Pedro'yu kararından çeviremeyeceğini anlayınca felaket halinin sonucunu bekleyerek artık sabır, sessizlik ve sakinlikten başka bir şeye kudret bulamıyordu.

Pedro Angelino'yu pek de uzağa götürmedi. Kendi mağarasının arka tarafındaki bir çam ağacının yanına götürüp yere koydu. Ondan sonra mağarasına dönerek bir uzun ip alıp kızın yanına giderek tekrar kaldırdı. Çam ağacına arkasını dayatarak dimdik durdurup kollarından ve ayaklarından kızı ağaca sımsıkı bağladı.

İşkencenin bu derecesini icra edinceye kadar Pedro'nun ağzından tek bir kelime çıkmadığı gibi, Angelino da umutsuzluğa kapılarak sesini kestiği dakikadan beri Pedro'ya tek bir kelime söylemiyor, kendisine yapacaklarını hem sabırlı hem de hayret içinde ve şaşkınca izliyordu.

Gerçekten biraz önce Pedro'ya da demiş olduğu gibi zavallı Angelino, o zamana kadar şu dağda kardeş gibi birlikte büyüdüğü delikanlıdan bu yolda muamele görmesinin Pedro'nun çıldırmış olmasından başka hiçbir şeyden kaynaklanmayacağına hükmetmiş, hele mücadelenin başında kendi hatırına gelen bazı ayıp niyetlerden de Pedro'nun uzak durduğunu görünce felaketinin sonunun neye sürüklendiğini de anlayamayarak kızcağız acınacak bir hale gelmişti.

Pedro bir daha mağarasına gitti. Bu defa elinde bir bıçakla geldiğini Angelino görünce felaketinin sonunun öldürülmeye sürükleneceğini anlayıp artık bu defa gözlerinden bela seli gibi yaşlar da akarak:

— Aman Pedro! Nasıl elin varıp da bana kıyabileceksin? Ben sana ne yaptım ki canıma kastediyorsun? Merhamet et! Allah aşkına! Gençliğimin başı için! Gel bana kıyma! Ben senin bu kastını kimseye söylemem! Kimseye senden şikâyet etmem! Pedro! Kanıma, günahıma girme! diye ciğerler paralayacak bir sızlanmayla yalvarıyorduysa da heyhat! Sanki Pedro top atılsa işitilmeyecek kadar sağırmış da kızın bu sözlerini işitmiyormuş! Sanki dünya ışığını göremeyecek kadar körmüş de zavallının o acılı tavrını ve yalvarmasını göremiyormuş! Herif gecikmeden ve çekinmeden kızın yeleğini mintanını yavaş yavaş kesip çıkarmaya başladı. Sıra gömleğe geldi. Onu da gerekli yerlerinden keserek kollarından, omuzlarından ve bu uzuvları ağaca bağlayan iplerden kurtarıp çıkardıktan sonra Angelino ayağında sadece bir donla ağaca bağlı kaldı.

İşi bu hale getirdikten sonra Pedro Angelino'ya dedi ki:

— Tövbe et Angelino! İmanını tazele! Çünkü öleceksin!

— Ah Pedro! Ben sana ne fenalık ettim ki beni öldürüyorsun?

— Hiçbir fenalık etmedin. Şu dakikada öleceksen bana pek büyük bir iyiliğin dokunacaktır da onun için öleceksin.

— Ah Pedro! Benim gençliğime yazık değil midir? Benim ölümümden sana ne iyilik gelebilir ki...

Pedro müthiş bir kahkahayla Angelino'nun bu aklına şaştığını ima edip dedi ki:

— Bu fedakârlık yalnız benim için akıllara sığmayacak kadar fayda göstermekle de kalmayacaktır. Senin için de pek faydalıdır.

— Allah! Allah!

— Evet! Çünkü senin namına buraya büyük bir manastır yapılacaktır. İçinde yüzlerce bakire rahibe kız gece gündüz senin ruhuna dua edeceklerdir.

— O manastırı kim yaptıracaktır?

— Ben!

Bu söz üzerine Angelino mutlaka Pedro'nun çıldırmış olduğuna inandıysa da herif gerek çılgın olsun gerek akıllı, şu

beladan kurtuluş olmadığına göre hiç değilse bu müthiş halin içindeki sırlara vâkıf olma merakı zavallı Angelino'ya büyük bir cüret verdi. İhtimallerin tamamına uygun olsun diye yumuşak bir eda ve sesle dedi ki:

— Gerçek mi söylüyorsun Pedro? Eğer sözün gerçekse emin ol ki benim için vaat ettiğin bu saadete karşılık canımı sevine sevine feda edeceğim.

Pedro'nun çehresinde gayet açık bir gülümseme göründü. Çok hoşlanarak dedi ki:

— Hiç şüphe etme Angelino! Eğer senin yüreğini yutarsam sen ahretçe, ben dünyaca en büyük mutluluğa erişeceğiz.

— Yüreğimi mi yutacaksın?

— Evet! Şu bıçakla göğsünü yarıp kalbini çıkaracağım.

— Beni öldürmeksizin ha?

— O! Şartı bu! En büyük şartı bir bakirenin diri diri kalbini çıkarıp yutmak.

Bu söz zavallı kızcağızın gözünde dünyayı zindan ettiyse de şu son dakikada çarede zerre kadar kusur etmiş olmamak için olanca cesaret ve cüretini topladı. Dedi ki:

— Benimkisi önünde sonunda bir ölmek değil mi? Yüreğimi gerek diri diri çıkart, gerek ben öldükten sonra! Bunun hepsi eşittir. Benim adıma burada bir manastır yapılacak olduktan ve benim için ahiret nimeti temin edildikten sonra bir can, bir kalp fedası işten midir?

Artık Pedro'nun keyfini sormayınız. Angelino'nun bu kabullenmesi üzerine sevincinden çıldırmak derecelerine gelerek, "Haydi öyleyse!" diye kızın üzerine yürüyünce zavallıcığın yüreği daha Pedro'nun ağzına girmeden, henüz sahibesinin göğsündeyken hoplamaya başladıysa da Angelino son saniyeye kadar çare bulma ve cesarette devam etme kararlılığında bulunduğundan bağlı olduğu ipler arasında bir kıvranıp dedi ki:

— Biraz sabret Pedro! Cenabıhakk'a tövbe edip af dileyerek senin için de bir dua edeyim.

— Gerçekten pek münasip olur Angelino! Bu saatte senin edeceğin duayı Hak Teâlâ Hazretleri mutlaka kabul eder.

— Fakat ondan önce sen bana şunu da söyle, sadece bir bakirenin yüreğini canlı canlı yutmakla benim için ahiret mutluluğu, senin için dünya mutluluğu nasıl meydana gelecek?

— Demincek dedim ya! Senin için burada bir manastır yapılarak! Benim için de kırk kralın hazinesinden fazla bir hazineye sahip olarak!

— O hazine neredeymiş! Bana bunu iyice bir anlat, madem senin saadetin için can vereceğim, tamamen emin olarak can vereyim.

— Gerçekten bu da uygun!

İkinci Bölüm
Calabro[1]

Yamyamlık ve yürek yutanlık gibi dehşet verici ve feci durumların olsa olsa Afrika'nın vahşi zencilerine dayandırılması gerektiği akla gelirse de biz Angelino'yu tarif ettiğimiz sırada pembelikle bir kat daha güzelliği artan vücudunun pek beyaz olduğunu anlatmış bulunduğumuzdan bu olayın Afrika zencileri arasında olması ihtimalini daha önceden ortadan kaldırmışızdır.

Gerçi Amerika'da bir çeşit vahşilerin insan ciğeriyle kebap yaptıkları seyahatnamelerde büyük dehşetle okuduğumuz konulardan olduğu için böyle yürek yutan bir çobanı Amerika vahşileri arasında bulmak ihtimali akla gelirse de Amerika'nın bu tür vahşileri "kızıl-gûn"[2] dedikleri bakır renkli adamlar olduğundan onların bakır renkleriyle bizim Angelino'nun gül rengi arasındaki fark şu olayı Amerika'ya kadar uzatmaya da imkân bırakmaz.

Olayın şahıslarından henüz yalnız iki kişinin ismini öğrendiğimiz halde bile bunların Latin şivesiyle telaffuz olun-

1 Güney İtalya'nın Calabria bölgesinde Cosenza'ya bağlı bir kent.
2 kızıl-gûn: kızıl renkli, Kızılderili.

masından anlamak mümkündür ki bu kişiler Avrupa kıtasının güney tarafları ahalisindendir. Bunun üzerine şu korkunç halin de Güney Avrupa'da geçtiğine derhal hükmedilmelidir.

Böyle yamyamlık türünden bir hareketi Avrupa ahalisi için tamamen ve kesinlikle uzak mı görüyorsunuz?

Gerçi çoban Pedro eğer çıldırmamış, akıl ve bilincine sahip bir adamsa teşebbüs ettiği bu halin adeta en müthiş parlaklığıyla bir yamyamlık olduğundan şüphe edilemez. Hatta hikâyenin düzenleyicisi ve yazarı sıfatıyla daha şimdiden okurlarımıza haber verebiliriz ki çoban Pedro'nun bilincinde zerre kadar bozulma da yoktur. Zavallı çoban Angelino'ya teklif etmekte bulunduğu fedakârlığı pek ciddi bir şekilde teklif etmektedir.

Okurlarımıza en başta sorarız ki Avrupa için böyle bir hali ne hikmete dayanarak uzak görüyorlar? Avrupa'nın akla hayret veren medeniyetiyle böyle bir vahşeti birbirine uygun bulamadıkları için mi? Demek hal ile mahal arasında aradıkları uygunluktan dolayı bir şeyin lehinde veya aleyhinde hüküm vermek istiyorlar ki buna da itirazımız yoktur. Bazı durumların bazı mahaller için gerçekten uzak görülmesi lazım geldiği halde, diğer bazı mahaller için hiç de uzak görülmeyebilir.

Şimdi okurlarımıza bildirelim ki erkeğinin ismi Pedro ve dişisinin ismi Angelino olan şu iki çoban Calabro ahalisindendir. Calabro dediğimiz yer İtalya kıtasını oluşturan yarımadanın güney kısmında olup Apenin denilen sıradağlar bu kıtayı boylu boyuna iki kısma ayırır.

Eskilere göre "Büyük Yunanistan" diye meşhur olan bu kıtada filozoflardan, âlimlerden, edebiyatçılardan birçok kişi yetişmiş, bir hayli şair o memleketin güzelliğini gayet güzel şiirlerle alkışlayıp ilan etmişse de Yunan ve Roma medeniyetlerinin yıkılmasından sonra, ortaçağda Avrupa'nın hemen her tarafını cehalet ve vahşet istila etmeye başladığı zamanlarda işte bu Calabro yöresinin halkı karanlığın, cehalet ve vahşetin daha koyusuna batıp gitmişti. Öyle mükemmel bir şekilde ve kesinlikte ki ta bundan seksen sene kadar önce

büyük Napolyon İtalya'yı istila edip Calabro'ya da boyun eğdirdiği zamana kadar bahsedilen bölge Avrupa'nın diğer tarafları için adeta bilinmeyen yerlerden sayılırdı.

Bir tarafı Yunan Denizi ve Toronto Körfezi ve diğer tarafı Akdeniz'in Salerno ve Polikastro kısımlarıyla çevrilen, Sicilya büyük adasından da Misina Boğazı'yla ayrılmış bulunan işte bu Calabro yöresi hakikaten dünyanın en güzel yerlerindendir. Orta yerdeki Apenin Sıradağları'nın vadilerinden doğan binlerce kaynağın meydana getirdiği akarsular birleşe birleşe bahsedilen dağların sağında solunda irili ufaklı birçok nehir vücuda getirir. Bir dereceye kadar medenileşmiş bulunan ahalinin elindeki ovalar gayet bereketli ve mahsulü bol olduğu gibi, Apenin Sıradağları arasındaki vadiler, yamaçlar da otuz sekizden kırk enlemine kadar ılıman havalı memleketlerde görülen ağaçların hepsiyle süslenmiştir. Yüzlerce çeşit vahşi av hayvanı bu dağları doldurmuştur. Ancak bu güzel yerin ahalisi bugün bile o kadar cahil, vahşi, hiddetli, bağnaz, zalim, gaddardır ki Avrupa'nın hiçbir tarafında bunlarla kıyaslanabilir bir halk daha bulunması imkân dairesinde değildir.

İtalya'ya dayandırılan romanların hepsinde Calabro yöresiyle Apenin Dağları'nın şöhreti elbette büyük ve mühim bir kısım oluşturacaktır. Öncelikle yakın zamanlara kadar İtalya devleti için en mühim iç meseleyi oluşturan haydutluğun en fazla ileri gitmiş olduğu yer şu Calabro yöresi ve onun da Apenin Sıradağları'dır. Haydutluk bu ahali için doğuştan gelen bir sanat olduğundan bunlar arasında istediği anda en mühim haydut olmak herkes için kolayken, bir de düşünmelidir ki bunlar arasında asıl haydutlukla şöhretli olanlar bu mesleğin nasıl müthiş bir derecesine ulaşırlar.

Hiddet hususunda Calabrolulara oranla bizim Arnavutlar en halim selim milletlerden sayılır. Bunların ellerindeki bıçaklarla omuzlarındaki karabinaların[1] dilleri olsa da öfkelerinin dereceleri hakkında size bazı örnekler söylese! Bu hiddete bir

---

1 Eski bir tüfek çeşidi.

de aşırı kıskançlık karışmış olduğundan, aşka, sevdaya, ırza, iffete dair meselelerde hiç şaka ve latife bilmezler. Kıskançlık yalnız erkeklerinde değil kadınlarında da genel bir özelliktir. Hıyanet gördükleri sevgililerinde intikamlarını bırakmamak hususunda İspanyol kızlarının şöhreti Calabro kızlarına oranla yalancı bir şöhret derecesinde kalır. Özellikle İspanya'da rezil bir halde fuhuş yayılmış olduğundan onların kıskançlık yolunda insan hançerlemeleri adeta bir fuhuşhanede meydana gelen zalimliğe dönmüştür, Apenin dağlılarıysa İspanyollardan çok fazla namus düşkünü olduklarından bu hususta dökülen kanlar endişe duyulmayan bir saflıkla dökülürler.

Bunlardaki bağnazlık bir dindarlık özelliği değildir. Dindarlık için her şeyden önce insanın kendi dinini bilmesi gerekir. Bu ahaliyse eğitim nimetinden tamamen yoksundur, hatta papazları bile yazmaktan ve okumaktan acizdir. Ortaçağda papaz sınıfının okuyup yazmaktan yoksunluğu İtalya taraflarında hemen hemen genellik kazanmış bir halken sonradan bu gariplik Apenin Dağları için özel bir şekilde baki kalmıştır. Kendi cinslerinden başka din adamlarına itibar etmezler ki onların vaaz ve nasihatleriyle fikirlerini ve görüşlerini aydınlatabilsinler! Kendi papazlarıysa yalnız özel kıyafetlerinden başka halktan ayırt edici bir özelliği bulunmayan cahillerden ibaret olup kötülük yolunda türlü türlü büyük suçlar işlemiş olanları bile kilisenin yetkilerinden saydıkları af ve bağışlamaya değer görürler.

Bu cehalet dolayısıyla Apenin Dağları'nda birçok tuhaf inanç hüküm sürmektedir. Örnek olarak şeytanın hilesinden Allah'ın korumasına sığınacaklarına, köy kiliselerinde şeytanın tasvirine tapınarak yalvarırlar. Bazı kötülük teşebbüsleri hususunda kilise üyelerinden yardım isterler. Perilere, gulyabanilere, vampirlere, kötü ruhlara kuvvetle inanıp bunlardan hem korkarlar hem de bazı işler ve konularda bunların yardımlarını umarlar.

İşte bu batıl inançların tamamının gereklerinden olmak üzere fal ve sihir gibi şeylere inançları son derecelerdedir. Hoş falcılığa büyücülüğe inanma İtalya'nın her tarafında

yaygındır ya! En büyük adamlar avuçlarını falcı karılara gösterip bunların avuç çizgilerinden delil göstererek çıkardıkları hükümlere inanırlar. Bir falcı karının fal açtığı bir deste iskambil kâğıdının bunların gözünde en mühim bir inanç kitabı kadar üstünlüğü vardır. Şu hal İtalya için genel bir hal olursa batıl inançların emrindeki Calabro ahalisinin özel bir şöhrete erişmiş olması, işi ne derecelere vardırmış olduklarını ölçmek için doğru bir ölçü sayılabilir.

İtalya durum ve ahlakına dayalı roman ve tiyatro oyunlarında bir falcının, bir sihirbazın önemi bazen eşkıya reislerinin önemlerine de üstün gelir. Hem bu mesele yalnız İtalya için de değil, Avrupa'nın geneli için bile ortaçağa mahsus genel bir tarihi meseledir. Sihirbazlığa Katolik kilisesi ve Avrupa hükümetlerinin tamamen ciddiyetle bakıp sihirbazlıkla suçlananları ateşe yakmaları nadir olaylardan değildir. Buna dair tarihte o kadar acayip ve garip meselelere tesadüf olunur ki bir romancı tarafından yazılmış olsa imkân sınırının dışında boş hayal diye karşılanırdı. Avrupa'nın başka taraflarında medeni ilerlemelerin ışığının görüşleri ve fikirleri aydınlatmış olması sayesinde şimdi bu gibi batıl inançlar olsa olsa yalnız eski kafalı ihtiyarlar ve kocakarılarda bulunabilirken, İtalya'da gençler arasında da bu inanç çok bulunur, Calabro yöresinin Apenin dağlıları arasında ise bahsi geçen batıl inançlar ortaçağda ulaşmış bulunduğu dereceden asla azalmamış olup hâlâ o yüksek derecededir.

Kısacası Apenin Dağları'nda halkın cehaleti ve bu cehaletten ileri gelen dini ve batıl inanışlar hâlâ o olağanüstü derecededir ki falanca mezardan bir alamet veyahut falanca kilisede defnedilmiş azizin kemiklerinden bir kırıntı muska gibi insanın üzerinde bulunursa, o insanın falanca ve filanca türden belalara uğramayacağına, hatta o kimseye kurşun ve bıçak kâr etmeyeceğine dair inançlardan bile bu ahaliyi döndürmek mümkün olamaz. Büyücek bir işe yeniden başlayacak olan adam evvela bir falcıya müracaatla talihin o işte kendisine ne kadar yaverlik edeceğini falcıdan haber almadıkça arzu ettiği işe başlamaya cesaret edemez.

Apenin Dağları'nın bu acayip ve garip durumlarını anlatan coğrafya ve tarih kitaplarında sözü edilen garipliklerin sebep ve hikmeti de hikâye olunuyor. Bunların incelenmesinden anlaşıyor ki vaktiyle İtalya'da ardı arkası kesilmeyen iç savaşların Apenin Dağları'na sığınmış bulunan ahalinin söz konusu sıradağlar dışındaki ahaliyle temasını ve ilişkisini kesmesiyle dağlık bölgeye özgü olan acayip durumlar kendi vahşetleriyle beraber orada yerleşip kalmıştır. Bundan başka yüz yüz yirmi saat uzunluğunda bulunan sıradağların geniş ve derin vadiler ve boğazlarla birçok kısımlara bölünmesi ve bu kısımlardan oluşan bölgelerin de birbirinden sürekli kaçınma halinde bulunmaları vahşetlerini artırmaya yardım etmiştir. Hatta bir köyün diğerinden ve bir ailenin üyelerinin birbirinden kaçınarak yaşaması bunlarda görülmüştür.

Bir medeni devletin düzenli polisi tarafından asayiş ve güvenliği sağlanmayan yerlerde halk kendisini sürekli tehlike içinde bulup da yalnız kendi pazısının, yalnız kendi silahının kuvvetiyle bunca tehlikeden korunma ve savunma hususunda âciz kalacağını görünce o ahaliyi birtakım batıl inanışlar, tedbirler ve hayali teşebbüslerle emniyetin sağlanmasının mümkün olabileceğine inandırmak gayet kolay olur. Falanca kilisedeki çam ağacının dalından küçük bir istavroz yapıp da boynunda taşıyanın haydut şerrinden güvende olacağı haber verildiği zaman bundan gerçek bir tesir ummayanların bile bir ihtiyat olmak üzere boyunlarına öyle bir istavroz takmaya rıza gösterecekleri doğal hareketlerdendir.

Bir kere halka şu iyilik tarafı inandırılabildikten sonra fenalık tarafının da inandırılabilmesi o kadar uzak mı görünür? Mesela ocaktaki ateşi suyla söndürürse büyük bir iftiraya uğrayacağı, ateşin üzerine toprak dökerek söndürürse düşmanının gözlerini toprakla örtmüş, kapamış sayılacağı bir insana söylendiği zaman gerçekten inanmasa bile uyulmasında bir sakınca görmeyeceği için ocağındaki ateşi suyla söndürmeyip toprak dökerek söndürmeyi tercih eder.

İnsan kısmı korktuğundan kurtulmaya ve umduğuna erişmeye gayet istekli bulunur. Eğitimin ışığıyla zihni ve gözü ay-

dınlanmış olmazsa insanı korkutmak da kolaydır, hırslandırmak da! Örneğin şu satırları yazdığımız günlerde İstanbul'umuzca yargılamaları yapılmakta olan birtakım hilekâr bakırcılar oldukça zekâ ve irfan sahibi birçok adamlara kâğıttan, bakırdan falandan altın yapmak imkânını inandırıp birçok mecidiyelerini[1] almışlardır da bu zeki ve akıllı gafiller, "Canım! Sizde altın yapmaya kudret olduktan sonra bizim gümüşümüze neden muhtaç oluyorsunuz?" diyecek kadar dillerinde cüret bulamamışlardır. "Niçin?" mi dediniz? Ya "kâğıdı, bakırı altın yapabilirim" diyen herifin sözü doğru çıkıverirse?

İşte bu gibi ümitler ve bunların benzeri olan korkular insan evladı üzerinde tesir etmekten hemen hiçbir yerde ve hiçbir zaman uzak kalmamıştır, İtalya'nın Calabro kısmında ve Apenin Dağları'nda ilim nurunun henüz hiç ışık saçmaya başlamamış olmasından bunlar arasında batıl düşünceler ve inançlarda görülen kuvvet diğer memleketlerin hiçbiriyle kıyas edilemeyecek ölçüdedir.

Şimdi çoban Pedro'yla çoban Angelino'nun işte bu Calabro yöresinin dağlı ahalisinden olduklarını öğrendiğimize göre bir bakirenin yüreğini canlı canlı yutmak suretiyle büyük bir servet ve mutluluğa erişeceğine kesinlikle inanmış olan çobanın bu maksada kavuşmak için dağda kardeş gibi beraber büyüdüğü kızı ağaca bağlayıp karnını yararak ciğerini canlı canlı yutmaktan ibaret olan kararındaki ciddiyet artık inkâr olunamaz. Öyle değil mi?

Üçüncü Bölüm
Pedro ve Angelino

Birinci bölümümüzün sonunda Angelino'nun Pedro tarafından teklif edilen ölüme rıza göstermesiyle beraber, kendi yüreğini yutarsa bir hazineye nasıl sahip olacağını anlat-

---

1 Sultan Abdülmecid tarafından 1844'te bastırılmış yirmi kuruş değerindeki gümüş sikke.

ması için Pedro'dan rica etmesini de Pedro'nun kabul etmiş olduğunu bildirmiştik.

Hikâyenin bu tarafını kıza açıklamak için yere bağdaş kurup bıçağını da kendi önünde toprağa saplayan Pedro, yumruklarını kasıklarına dayayarak ve mektepte hocasının karşısında ders okuyan çocuk gibi sallanarak, yalnız bir iç donundan başka elbisesi olmaksızın ellerinden kollarından çam ağacına bağlı bulunan güzel Angelino'ya dedi ki:

— Şeytankaya'yı bilirsin ya, Şeytankaya'yı! Orada cinlerin, şeytanların ne yaman acayiplik ve gariplıklerini hikâye ederler? Bir gün koyunları o tarafa götürmüştüm. Kayanın duvar gibi bir tarafına kim bilir ne zamandan beri bir meşe ağacı devrilmiş, kurumuş kalmış, ama üzerine çıralar, sarmaşıklar sarılarak orada mağara gibi bir yer peyda etmiş.

Delikanlının bu hikâyeye başlaması Angelino'da da bazı hatıralar uyandırdı. Uğramış olduğu hal daha dehşet vericisi düşünülemeyecek kadar tehlikeliyken o halde bile bu hatıralardan korkarak dedi ki:

— Evet! Bilirim! O sarmaşıktan oluşan mağarayı bilirim! Korkunç yerdir!

Pedro cesurca bir tavırla sözüne devam ederek dedi ki:

— Bense orayı hiç de korkulacak yerlerden bulmazdım. Koyunları salıp kendim o serin yere uzandım. O gün de hava bir sıcak bir sıcak ki bütün engerek yılanlarının keyiflerinden hora tepecekleri bir hava! Serinlik bana tesir etmiş, yavaş yavaş uykuya dalmışım. Koyunlar da uzaklaştıkça uzaklaşarak kim bilir nerelere kadar gitmişler! Uyku içinde hissettim ki birisi bana ayağının ucuyla dokunuyor. Birkaç defa yalnız dürttükten sonra ses de vermeye başladı. Bense üstüme bir ağırlık çökmüş sandığımdan bir türlü gözlerimi açamıyorum. Nihayet gözlerimi açayım bakayım ki Sastıma karşımda duruyor.

Bu Sastıma sözü güzel Angelino'nun korkusunu bir kat daha artırdı. Bu korku kızın hal ve tavrında apaçık görünüyordu. Buna Pedro da dikkat etti ve birkaç dakika sonra göğsünü yarıp kanlı canlı kalbini yutacağı kızın bu dehşete

düşüşü karşısında merhamet gibi bir tuhaf duyguyla Angelino'yu derhal teselli etmek için dedi ki:

— Korkma, korkma! Sastıma dedikleri o sihirbaz karı böyle yerlerde çoğunlukla kötülük yapmak için dolaşırsa da o gün nasılsa oraya iyilik yapmak için gelmiş. Orada niçin yattığımı sorup da benden, "Koyunları otlamaya saldım. Kendim de serinlemek için şuracığa uzandım. Uyumuş kalmışım" cevabını aldığı zaman inanmadı, sihirbazların yüzünde görülen o ürkütücü tebessümle gülerek dedi ki, "Yalan söylüyorsun! Buraya Şeytankaya derler. Bunun içinde ne büyük bir hazine gömülü olduğunu haber almışsındır da tılsımını keşfetmek için buraya gelmişsindir." Sihirbaz karı bu sözü söylediği zaman ben fazlasıyla şaşırdım. Gerçi Şeytankaya'da hınca hınç altınla dolu bir mağara varmış diye çoktan beri işitiyorduysam da onun tılsımını keşfetmek bana mı kalmış ki böyle hülyaya düşebileyim?

Ortaya altın ve hazine lakırdısı çıkar çıkmaz Angelino'nun tavrında bir uyanma belirdi. İnsan evladının ölüm halinde bile altına pek büyük bir önem verdiği iddia olunup da buna inanmayanlar delil istemiş olsalardı Angelino'nun şu hali gösterilebilirdi. Vücudunun ağırlığını kollarından ağaca bağlı olan ipe verip de kollarını acıtmamak için yavaş yavaş hareket ederek kendisini biraz daha aşağıya kaydırdıktan ve ayağını çimen üzerine basıp öncekine göre biraz daha rahat ettikten sonra dedi ki:

— Evet, evet! Bu Şeytankaya'daki hazineyi ben de işitmiştim, ama onun tılsımını kırk peri beklediğinden o tılsıma ulaşmayı başarmanın kimse için mümkün olamayacağını da işittim. Hatta bu sözü yine sihirbaz Sastıma'nın kendi ağzından işitmişler de öyle söylemişler!

Angelino'nun böyle ayaklarını sağlamca yere basabilmek için ettiği hareketleri Pedro dikkatli bir bakışla denetliyordu. O aralık doğu tarafından ay parıltılar saçarak doğmaya başladı; ufuk üzerindeyken tepede olduğundan daha büyük görünen olan bu parlak ay, renkçe daha koyu görünerek turuncuya yakın ışıklarıyla bütün ağaçları yaldızladığı sırada

çam ağacında bağlı olan dilber kızın çıplak vücudundaki güzelliği de pek fazla artırmıştı.

Değil Angelino'nun bu halde kendisini, o kadar güzel vücutlu bir kızın birkaç dakika sonra göğsü yarılıp öldürülmek için ağaca bağlanmış olduğu tasvirini bir tabloda bile görecek olsanız mutlaka pek beğenirdiniz.

Fakat bizim burada Angelino'nun vücudunun ne kadar güzel olduğu ve çıplak olarak çam ağacına bağlanmış bulunmasının ne feci bir tablo oluşturduğu ve yeni doğan ayın turuncu ışıklarının bu tabloya daha ne kadar güzellik verdiği gibi konularla uğraşmaya vaktimiz mi vardır? Velev ki biz bu yoldaki uğraşlara vakit arayıp bulmaya çalışalım, Pedro söz sırası kendisine gelir gelmez söze başlayıp hızla konuşmaya giriştiğinden kulağımızın dikkatini ona ayırmaya mecburuz. İşte kızın son sözüne karşılık diyordu ki:

— Hayır, hayır! Kırk peri değil! Şeytankaya hazinesinin tılsımını yalnız bir şeytan koruyormuş. Bunu bana sihirbaz Sastıma'nın kendisi söyledi. Hem de nasıl söyledi biliyor musun? Dedi ki, "Ben insanların kalplerinde olanı bilirim. Buraya mutlaka Şeytankaya hazinesindeki altınları meydana çıkarmak ümidiyle gelmişsindir. Fakat o hazinenin tılsımı öyle bir şeytanın elindedir ki bir insanın onu kendisine itaat ettirebilmesi gayet zordur." Ben sihirbaz kocakarıdan bu bilgiyi alınca bir yoklamak istedim. O şeytanı itaat ettirmenin kendisi için de zor olup olmayacağını sordum. Korkunç bir kahkaha salıvererek dedi ki, "Bu dünyada benim için zor sayılacak iş olabilir mi? Bu define denizlerin dibinde olsa ve onun tılsımını koruyan şeytan yedi kat yerin altına gizlense ben istediğim anda o şeytanı kendime itaat ettirebilirim." Öyleyse niçin itaat ettirmediğini sordum. Dünya malına o kadar hevesli olmadığını söyledi. Benim hevesli olup olmadığımı sorunca, tabii ki ömrümü şu çobanlıkta geçirmektense, baronlar, kontlar gibi şatolarda geçirmeyi tercih edeceğimi söyledim. Derken sihirbaz kocakarı, "İstersen seni bu hazineye ulaştırırım," demesin mi? Sevincimden zıp zıp sıçramaya başladım. Sastıma ise benim bu sevincimi görerek kah-

kahalarla gülüyor. Elini bırakıp ayağına sarılmaya ve ayaklarını öperek yalvarmaya başladım. Yalvarmaz mıyım ya? Bir mağara dolusu altın bu! Sastıma'nın kendisinin de dediği gibi kırk kralda bulunamayacak kadar bir hazine! İnsan bu hazineye sahip olur da neler yapamaz. Papayı bile kendisine günah çıkarıcı eder.

Mağara dolusu altın zevkinin Pedro'da meydana getirdiği neşe Angelino'yu da başkalaştırmaya başladı. Sanki Pedro bu hazineye erişirse yarısı da Angelino'nun olacakmış gibi kalbinde bir sevinç hissediyordu. Fakat vücudunun bazı ağrıları sızıları nasıl bir işkence içinde olduğunu kendisine hatırlatınca o sevinç birdenbire üzüntüye döndü. Derinden bir göğüs geçirip, sonunda bir de ah ederek:

— Canım Pedro! Kendimi biraz daha aşağıya alayım da ayaklarımın üzerine basabileyim diye demincek kımıldana kımıldana kollarımın bağını ağacın daha kalın bir tarafına kadar indirmişim. İpler sıkıştı, kollarıma zahmet veriyor. İzin verir de bir parçacık gevşetir misin? dediğinde hazineye ulaşmanın gerçekleşme sırasına yaklaştığı şu anda Pedro bu kadarcık bir iyiliği Angelino'dan esirgemedi.

Pedro kalktı, kızın omuzlarından ve göğsünden geçip ağaca sarılan ipleri bir parça gevşetirken bu iş için eliyle Angelino'nun güzel vücuduna dokunduğu sırada o nazik vücudun gece serinliğiyle buz gibi serinlemiş olması delikanlının elinden yüreğine kadar birtakım güzel hisler duymasına sebep olmuştu. Nasıl duymasın ki... "Boylu boslu" diye tarif ettiğimiz bu iriyarı kızın vücudu en becerikli heykeltıraşın kaleminden çıkmış mermer heykeller gibi uyumlu ve güzel olup gecenin halinden aldığı serinliği de gerçekten mermer heykelleri andırıyordu.

Fakat Pedro'nun bu hisleri ancak birkaç saniyelik bir hüküm gösterdi. Ondan sonra yine önceki yerine oturup sözünde devamla dedi ki:

— Sihirbaz kocakarı başlangıçta ricalarıma kulak vermiyordu. Ama ben ricada ısrar derecesine vardığımdan artık dayanamadı. Dedi ki, "Oğlum bu iş pek güçtür. Bu tılsımı

öğrenmek için söyleyeceğim çareyi uygulamak her yiğidin kârı değildir." Ben her ne emrederse yerine getirmekten geri kalmayacak yiğitlerden olduğumu temin ettiğimden sihirbaz kocakarı sonunda bu çareyi bana öğretti. En güzel bakirelerden birisinin diri diri göğsünü yarıp kalbini yutmalıymış. O kalbi yutar yutmaz Şeytankaya'daki hazinenin tılsımını korumakla görevli olan şeytan çıkagelir, bu şeytandan ne kadar para istenilirse getirirmiş.

Pedro sözü bu noktaya getirdiği zaman güzel Angelino gayet mahzun bir tavırla ah ederek dedi ki:

— İyi ama Senyör Pedro! Ben güzel kızlardan değilim ki benim kalbimi...

Ahın daha büyüğünü ve daha derinlerini Pedro çekerek dedi ki:

— Bu civarlarda senden daha güzel hangi kız var Angelino! Seni görenler hayranın oluyorlar. Hele şu çıplak vücudunu görmüş olsalar çıldırırlardı. Sen ne kadar güzel olduğunu kendin göremiyorsan da şuradan, benim gördüğüm yerden görsen kendi kendine âşık olurdun. Ben çok düşündüm taşındım Angelino! Sekiz saat etrafımızdaki köylerin kızlarını birer birer zihnimden geçirdim. Senden daha güzel hiçbir kız hatırıma gelmediği gibi senden daha namuslu olanını hatırlayamadım. Zira bilmiş ol ki diri diri kalbi yutulacak kız gerçekten bakire olacak. Hiçbir erkek eli kendisine değmemiş olacak. Böyle olmazsa kızın kanlı yüreğini boş yere yutmuş olacağım.

Sözün bu vadilere varması, içinde bulunduğu felaket halinde bile Angelino'nun hoşuna gidiyordu. Kız olsun kadın olsun, Havva kızlarının güzelliğinden bahsedildiği zaman işte böyle Angelino gibi çarmıhta bağlı bile olsa yine hoşlanmaması mümkün değildir. Bir kadının güzelliğinden bahsetmek ve bu şekilde o kadını hoşnut etmek o bahsi eden erkeğe de zevk verir. Bundan dolayı birkaç dakika sonra şu çoban herif ağaçta bağlı güzel kızın diri diri göğsünü yarıp kanlı kanlı yüreğini yutacakken bile bahsin bu durumu meydana getirmesi ikisini de neşelendiriyordu. O neşeyle Pedro sözünde devam ederek dedi ki:

— Sihirbaz kocakarının ortaya koyduğu tarife en uygun kız sen olduğun gibi hazineye eriştikten sonra o kızın ruhu için sihirbaz Sastıma'nın belirlediği mükâfata da ancak seni layık buldum. Zira hazine bulunduktan sonra yüreğini yuttuğum kızın namına bir büyük manastır yapılacak, o manastır içinde yüz bakire rahibe gece gündüz dua edecek. Bu kadar büyük bir iyiliği senden başka kime layık görebilirim? Düşün Angelino, düşün! Şu dünyada yüz yıl yaşayacak olsan sonu yine ölüm değil mi? Halbuki yüz yıl yaşadıktan sonra öldüğün zaman bu dünyada ne hayır eseri bırakıp da gideceksin? Hiç! Öyle değil mi? Bugün bir çoban karısı olacaksın, öbür gün bir çoban annesi, daha öbür gün bir çoban ninesi! Doğru söylemiyor muyum? Fakat ben o hazineye sahip olursam sen de bir Azize Angelino olacaksın. Yedi iklim dört köşeden senin manastırına ziyaretçiler gelecek. Körlerin gözleri açılacak. Çolaklar, topallar, kötürümler iyi olacaklar. Böyle bir ebedi mutluluğu arzu etmez misin?

Angelino bu soruya ne onay ve ne de ret yolunda cevap verdi. Pedro birkaç defa sorup açıklamasını isteyerek kızı biraz da zorladıktan sonra Angelino dedi ki:

— Hatırıma geleni söylemiş olsam kabul etmezsin ki.

— Akla yakın bir şeyse pekâlâ kabul ederim.

Pedro'nun bu güvencesi pek safça bir güvenceydi, Angelino ise mutlaka Pedro'dan daha fazla zeki olduğundan delikanlının bu güvencesine karşılık nazik bir tebessüm ederek dedi ki:

— Hazineyi keşfetmek için yüreğini yutmak üzere başka bir bakire bulsan da manastırı onun için yaparak beni de şu dünyaca erişeceğin saadete eriştirsen olmaz mı? Senin şimdiki ismin Pedro Barbadino'dur. Hazineye eriştiğin zaman ihtimal ki Kont Barbadino olursun.

— Prens Barbadino bile olabilirim.

— Daha iyi ya işte. Ben de bir kontes yahut Prenses Barbadino olurum.

Genç çobanın gözlerinden ateşler fırlarcasına tavrında bir güleçlik meydana geldi. Dedi ki:

— Benim eşim olarak ha?

— Elbette! Mademki kırk kralda bulunamayacak bir hazineye sahip olacağız. O zaman bir manastır da kendimiz için yaptırıp hem dünyada hem ahirette saadete erişmiş oluruz.

Güzel Angelino'nun verdiği bu fikir üzerine Pedro Barbadino derin derin düşünmeye başladı. Hem düşünüp hem de dikkatle bakan gözlerini karşısındaki güzel vücuda dikerek uyum ve güzellik açısından kıymetinin derecesini belirlemeye çalışıyordu.

Zavallı Pedro düşündü düşündü, baktı baktı da gayet ümitsizce bir ah ederek dedi ki:

— Hayır güzel Angelino, hayır! Dediğin şey olamaz. Benim canıma minnet, ama olamaz ki yapayım.

— Neden olamaz Senyör Barbadino! Bir denesen. Elbette sen bana hiç de acımaz değilsin a!

— Ah güzel Angelino! Sana acımamak mümkün müdür? Başka bir şey olsaydı senin şu gözlerimle bakmaya kıyamadığım billur sinene bıçak sokup yarmaya, kıymaya nasıl elim varabilirdi. Lakin bu iş öyle bir iştir ki denemeye de gelmez. Sihirbaz kocakarı yüreği yutulacak kızın hem kendi güzel hem iffeti güzel olması lazım geldiği gibi gönlünün de gayet güzel olması lazım geleceğini söylemişti. Bu sıfatı da senden başka hangi kızda bulabilirim? Hem gönlü temiz, hem iffeti namusu mükemmel hem de yüz güzelliği benzersiz olmak üzere Hak Teâlâ Hazretleri bir seni yaratmıştır. Başka uygun olmayan birinin kalbini yutup da tılsımı keşfedemeyecek olursam, sen de ben de dünya saadetinden de ahiret saadetinden de yoksun kalacağız.

İki gencin ikisi de gayet ümitsizce düşünmeye başladılar. Pedro Barbadino amacına ulaşmak için kızı öldürmekten başka çare bulamadığı gibi zavallı Angelino da bu feci ölümden kurtulabilmek için hiçbir çare bulamıyordu. Bir aralık gayet ümitsiz bir şekilde:

— Bunların hepsini o sihirbaz karı mı söyledi? Yoksa sen mi düşündün? sorusunu sormuştu. Pedro daha ümitsiz bir tavırla:

— Evet güzel Angelino! Bunların hepsini birer birer sihirbaz Sastıma söylemiştir, dedi ki o anda zavallı delikanlının gönlünün "keşke sağlık selametle söylememiş olsaydı" demekte bulunduğunun inkârı mümkün olamaz.

Parlak ay yükseldikçe yükseldi. Bu yüzden ışığı da arttıkça arttı. Bu ışığın aydınlatmasıyla Angelino'nun vücudu Pedro'nun gözüne gittikçe daha güzel görünüyordu. Fakat ne çare ki bir tarafta kırk kralda bulunamayacak hazine ve bir tarafta güzel Angelino bulunup iki nimetin birisini seçmek durumunda kalan çaresiz Pedro Barbadino mutlaka hazineyi tercih mecburiyetinden kendisini kurtaramadı.

Nasıl kurtarabilsin ki... Bu derin derin düşünceleri esnasında hatırından geçen düşüncelerin hiçbirini redde imkân bulamıyordu. Öyle ya! Angelino kadar güzel, Angelino kadar iffetli, Angelino kadar temiz yürekli bir kızın daha asla ve kesinlikle bulunamayacağına candan ve yürekten inanmış olduğundan tutup şüpheli bir kızın yüreğini yutup da Şeytankaya hazinesinin tılsımını keşif başarısından yoksun kalırsa iş neye yarar! Ömrü günü yine çobanlıkla geçecek. Ama Angelino'yu feda edip de hazineye ulaştıktan sonra artık istediği gibi güzel bir kadınla evlenmeye hiç engel kalmaz. Gönlünün istediği kadını bütün Avrupa'da arayıp bulmaya sonsuz serveti yeter. Ondan başka isterse birçok da metresler, odalıklar bulabilir.

Gerçi gönlünden geçen bu düşünceleri Angelino'ya açmadı, ama ikisi de düşünüp düşünüp birbirinin yüzüne umutsuzca bakarak şu derde hiçbir çare bulunamayacağını kesinlikle görmeleri üzerine Pedro Angelino'yu öldürmeye ve Angelino'nun da çaresiz Pedro için ölmeye mecburiyetlerini ortaya koydular.

Bunun üzerine Pedro bıçağını alıp elindeki kasap masatıyla[1] bileyerek zavallı kızcağızın yanına yaklaştı. Zavallı Angelino da güzel gözlerini gökyüzüne kaldırıp Cenabıhakk'a tövbe edip af dileyerek dua ve niyaza başladı.

---

1 Bıçak bilemeye yarayan çubuk biçiminde çelik

Angelino duasını bitirinceye kadar Pedro Barbadino durup beklemeye mecbur olduğundan biz de şu kanlı akıbeti izlemek için elbette biraz bekleyeceğiz. Ancak bu süreyi boş geçirmemek için hikâyemizin en mühim şahıslarından olduğunu anladığımız şu sihirbaz Sastıma ve bu hikâyeyle alakalı diğer bir iki zatla da tanışacağız.

Dördüncü Bölüm
Viskonti Karlo ve Maria de Karavana

Sastıma denilen sihirbaz kocakarının gülüşünün korkunç gülüşlerden olduğunu Pedro Barbadino'nun Angelino'ya tarif etmiş olduğu hatırınızdaysa, gülüşü bu kadar korkunç olan bir sihirbaz kocakarının kendisinin ne kadar korkunç olduğunu kıyaslayıp ölçebilirsiniz!

Doğrusu Sastıma denilen büyücü karı ipince, upuzun, kupkuru, irin benizli bir mahlûk olup elli sene önce gençliği zamanında sarı olan saçları şimdi keten gibi ağarmış ve o elli sene önceki gençliği zamanında ihtimal ki epeyce güzel olan mavi gözleri şimdi müthiş bir çakırlık peyda etmiş olduğundan bu karı bir insanın yüzüne dikkatlice bakacak olsa tebessümü halinde bile yüreklerin titrememesi imkânsızdır.

Sastıma'nın sihirbazlıkta Apenin dağlıları arasında o kadar şöhreti vardır ki bu kadının kışın bir çanağa ektiği hıyar tohumunun derhal yeşillenip bir saat içinde meyve verdiği tarzında söylenen hikâyelere herkesçe inanılır.

Bu yoldaki hikâyeler cahil dağlılar arasında şu kocakarıyı gölgesinden korkulacak dâhiler mertebesine vardırmıştır. Diyebiliriz ki sihirbaz Sastıma bir adama, "Ben sana sihir yaptım. Üç güne kadar öleceksin," demiş olsa zavallı adam gerçekten üç gün içinde ölür. Ama sakın sanmayınız ki bu ölüm sihrin tesirindendir! Hayır! Bu azarlayıcı konuşmaya uğrayan adamın Sastıma'ya olan tam itimadından dolayı korkusundan öldüğü muhakkaktır.

Çoban Pedro Barbadino'nun Şeytankaya denilen taşın dibinde devrilmiş meşe ağacına sarmaşıkların ve dikenlerin sarılmasından oluşan yeşil mağarada yattığını Angelino'ya anlattığı günden on beş yirmi gün önce Maria de Karavana isminde Gonza kasabacığının ileri gelenleri arasında meşhur olan asilzade bir kız Sastıma'nın evine gelmişti. Bu Gonza kasabacığı Salerno şehrinin on dört on beş saat kadar doğusunda ve Apenin Dağları'nın tam orta yerinde küçük bir kasabadır ki ahalisinin çoğunluğu asilzadelerdendir.

Alexsandre Dumas'nın bir hikâyesinde İtalya'da "ekselans" yani "hazretleri" unvanına sahip olmayan bir hamala bile tesadüf olunamayacağını alay ederek yazdığı görülmüştür. Ancak bunda ne alaya ne de şaşkınlığa değer bir taraf görülememiştir. Vaktiyle Apenin Dağları'nın her tepesinde, her vadisinde velev ki kerpiçten olsun bir şatosu bulunan asilzadeler, İtalya reformlarının gösterdiği mecburiyetler üzerine büyük şehirlere sığınarak her biri becerebildikleri bir sanata girmiş olurlarsa hamallar arasında da ekselanslar bulunabilmesine neden şaşırılsın? Bu aciz yazar[1] dostlarından birçoklarının tanıdığı kadarıyla İtalya'nın "kont" unvanına sahip asilzadelerinden birisiyle matbaacılık işince bir ilişkide bulunmuştur ki zavallı adamcağız yediği ekmeğin hakkını çıkarabilecek kadar iş yapmayı beceremeyip sonunda İstanbul'dan firar ederek rivayete göre Rusya'nın Odessa şehrinde dilenciliğe kadar düşmüştür.

İşte böyle vaktiyle eşkıya reisliğinden başlayarak bir veya birkaç köy üzerinde kurduğu baskıdan dolayı kendisine bir asilzadelik unvanı takan derebeylerinin sonradan İtalya'nın kazanmaya başladığı düzenden dolayı nereye başvuracaklarını bilemeyerek şaşkınlığa düşmüş oldukları zamanlarda bunlardan birçoğu Gonza kasabasında ikamet etmeyi seçerek en adi sanatkârlıklara varıncaya kadar düşmüşlerdi ki o

1 Bir alçakgönüllülük ifadesi olarak "muharrir-i âciz" sözleriyle Ahmet Mithat Efendi kendisini kastediyor.

sanatlara göre tiyatroculuk yüksek sanatlardan sayılır. Örneğin son zamanlarda İstanbul'da "Mösyö dö ..."[1] namıyla asalet unvanına sahip bir opera baritonu şöhret kazanmıştır.

Ancak sihirbaz Sastıma'nın evine geldiğini söylediğimiz Maria de Karavana'nın, asalet unvanı birtakım kıymetsiz sanatlarla aşağılanan asilzadelerden olduğu sanılmamalıdır. Bu aile daha vaktinde para ve kuyumculuk işlerine başlayarak varlığını artırmış ve dolayısıyla gelirini sağlamış olduğundan, Gonza kasabacığının en fazla hali vakti yerinde olduğu bilinen ailelerinden birisi şu Karavana ailesidir.

Matmazel Maria de Karavana yirmi bir yirmi iki yaşlarına varmış bir kızdır ki Apenin Dağları'nın ahalisi âdet ve ahlakça kızlarını on dört on beş yaşlarında evlendirme âdetindeyken, bu kızın şu yaşa kadar evlendirilmemesinin yalnızca eğitim ve öğreniminin tamamlanması maksadıyla beraber kızın da öğrenmeye ve olgunlaşmaya üstün merakından kaynaklandığını bildirirsek mükemmelliğinin derecesini tarif etmiş oluruz.

Maria de Karavana'nın doğuştan zeki ve akıllı olmakla beraber bu kadar eğitim ve öğrenim de görmüş olduğu halde yine bir sihirbaza müracaatını görüyorsanız şaşırmayınız. Batıl inanışların genellik kazandığı bir yerde bir özellik olarak bu gibi durumlar mutlaka gözlemlenir.

Maria Karavana meşhur sihirbaz Sastıma'nın kanı çekilmiş, kurumuş ellerini öpercesine hürmet gösterdikten sonra oraya gelmekten maksadının ne olduğunu söylemeden önce aklından geçenlerden kederlenip birkaç damla gözyaşı dökerek dedi ki:

— Sastıma! Sastıma! Bu dünyada ya Angelino ya ben!

Sihirbaz kocakarı, asilzade kızın bu umutsuz ve üzgün haline kendi meslek ve sanatına özgü şeytani bir dikkatle dikkat edip önem vererek ne yolda durumunu anlatmaya başlayacağına bakarken, kızın birdenbire söylemiş olduğu şu sözde

1 Bu dönemde İstanbul'da ün kazanmış olan ve Yıldız Sarayı Tiyatrosu'nda sahneye çıkan operacı Mösyö de Remier'in kastedildiği düşünülmektedir.

Angelino'dan maksadının kim olduğunu anlayamayınca hal ve tavrıyla Maria de Karavana'yı ümitlendirip teselli etmek için o korkunç yüzünde imkân sınırının son derecesine kadar güzel olmasına gayret ettiği tebessüm ve sesle dedi ki:

— Allah göstermesin! Ya sen ya o denildiği zaman şüphe yok ki bu dünyadan gidecek olan odur. Fakat o Angelino dediğin kız mı kadın mı, kim oluyor?

— Şeytankaya taraflarında çobanlık eden bir kız!

— Şeytankaya taraflarında çobanlık eden bir kız mı? Dur bakayım hatırlayamıyorum. Şeytankaya taraflarında çobanlık eden Angelino acaba kim ola?

— Viskonti Karlo'nun tanıştığı...

— Ha, ha!.. Aklıma geldi. Anladım. Hani ya şu gayet güzel bir çoban kızı! Değil mi?

— Maymunun neresi güzel? Eli ayağı büyük, vücudu hantal bir dağ ayısı!

— A gözüm! Güzel dedimse senden daha güzel demedim ya! Hani ya şu dağ kızları içinde göze biraz daha parlakça görünen kız! Neyse! Bu kızın vücudunun dünyadan kalkmasını istiyorsun değil mi?

— Elbette!

— En baştan bilmiş ol, emin ol ki istediğin hizmetin yerine getirilmesi bence işten bile değildir.

— Sen de bilmiş ol, emin ol ki beni bu beladan kurtarırsan istediğin kadar mükâfat verilmesi işten bile değildir.

— Her hizmetin bir mükâfatı vardır ki o hizmetin önemiyle orantılı olduğundan ne sen ondan azını verirsin ne de ben ondan çoğunu isteyebilirim. Fakat dur, acele etmeyelim! İş yalnız mükâfatla da bitmez. Bu işin sırrını, hikmetini bana anlatmalısın ki ben de görüşeceğim şeytanlarla, perilerle ona göre konuşabileyim.

Ortaya şeytanlar, periler sözü çıkar çıkmaz Maria de Karavana'nın rengi uçarak dudakları titremeye başladı. Zira Maria de Karavana her ne kadar o civar kızlarının en fazla eğitim ve öğrenim görmüş olanlarındansa da herhalde Calabro dağlarından olması yüzünden şeytanlara, perilere,

yani bunların Âdem evladıyla doğrudan doğruya ilişkileri hakkındaki hikâyelere inanmaması mümkün değildir.

Sihirbaz kocakarı kızın bu korkusundan memnun oldu. Sırrını söyletmek için bu korkudan daha fazla fayda umarak dedi ki:

— Bak Matmazel! Durumun aslını sana söyletmek isteyişim onu kendi kendime çıkarmak ve keşif için gereken zahmetten kurtulayım diyedir. Yoksa bir deste oyun kâğıdını elime aldığım gibi açacağım falımda bütün durumun aslını apaçık yazılmış bir kitapta okur gibi anlayabilirim. Bunu anlamayınca hiçbir işe teşebbüs etmem. Çünkü bir düşmandan intikam almak için önce o düşmanın düşmanlığının gerçek olmasından ve hakkın senin tarafında bulunmasından emin olmalıyım. Emin olamadığım durumda haksız yere fenalık etmeyi ben kabul etmiş olsam bile periler kabul etmeyeceğinden ne kadar çalışmış olsam boşunadır. Hiçbir iş görülemez. Onun için sana rica ederim ki ilkönce hikâyeni gerçek şekliyle bana söyleyesin.

Kocakarının böyle teşviki tehdide karıştırarak söylediği sözler Maria de Karavana'yı hem korkutup hem ümide düşürerek hikâyesini ayrıntısıyla açıklamaya mecbur etmekle dedi ki:

— Sastıma! Eğer başkalarından haber almamışsan bile sihir kuvvetiyle, fal yardımıyla biliyorsun ki üç senedir Viskonti Karlo'yla nişanlanmam için görüşmeler, konuşmalar devam etmektedir. Karlo beni beğenmiyor, sevmiyor diyemem! İyiliğimin, güzelliğimin, eğitim ve öğrenimimin övgüsüne dair ağzından bu kadar sözler işittim. Fakat böyle yıllar geçip de bir nişan törenini bile yapmayı başaramadığımdan elbette merak ederek düşünmeye taşınmaya başladım. Düşüne taşına anladım buldum ki ara yerde bir ikinci kız veya kadın sihirle mi her neyleyse Viskonti Karlo'nun gönlünü alarak benim emelime engel olmaktadır.

Kocakarının yüzünde lanetli bir tebessüm meydana geldi ki gösterdiği anlam kızın düşüncesini onayladığına dairdi. Hatta birkaç defa başını sallayarak bu onayı işaret de etti.

Fakat ağzıyla bir kelime söylemedi. Maria de Karavana sözünde devamla dedi ki:

— Bu hükmü verdikten sonra Viskonti Karlo'nun arkasına adamlar koydum. Malum ya kendisi avcıdır. Sık sık ava gider. Yolladığım adamlardan haber aldım ki çoğunlukla avlandığı Şeytankaya taraflarıymış. Bundan üç ay önce yolladığım adamlar oralarda Karlo'nun bir çoban kızıyla âşıktaşlık ettiği haberini getirdiler. Soruşturmaya devam ettirdim. Bu kızın isminin Angelino olduğunu öğrendim. Hatta bir aralık kendim de oraya kadar gidip en yakın bir köyde misafir oldum, bir gün iki üç kadın erkek köylüyle Şeytankaya'yı gezmeye giderek bu vesileyle çoban kızı Angelino'yu da buldurdum. Keçilerinden, koyunlarından taze süt sağdırıp içtim. Demincek dediğim gibi kaba saba, iriyarı bir dağ ayısından ibaret olduğu gibi terbiye denilen şeyden de hiç nasibi yok. İçtiğim sütün parasını vermek istediğimde parayı öyle bir hoyrat tavırla aldı ki teşekkür bile etmedi. Bundan anlaşıldığına göre para alıp verme konusunda bile henüz pek acemidir!

— Evet! O dağlılar çoğunlukla böyle olurlar.

— Soruşturmama ondan sonra da devam ettim. Hatta bana yaltaklanan birkaç delikanlıyı da bu sırra ortak ederek onlar vasıtasıyla Viskonti Karlo'nun ağzını arattım. Karlo o delikanlılara çoban kızı Angelino'ya çıldırasıya âşık olduğunu itiraf etmiş. Hatta onunla evliliğe bile can atıyormuşsa da kızı bir türlü razı edemiyormuş.

— Öyledir bu dağlı kızlar. Yine kendi hemşerilerinden başka kimseyle evliliğe istekli olmazlar.

— Hayır Sastıma! O bir sözdür. Bir viskontinin eşi, yani kontes olmanın bir çoban karısı olmakla kıyas bile edilemeyeceğini hoyrat kız anlar anlamaz Karlo tarafından kendisine teklif olunan evliliği kabule can atar. İşte şu dünyadan ya bu kız gitmelidir ya ben gitmeliyim ki ya Viskonti Karlo'nun eşi olmalıyım ya yok olup gitmeliyim.

Maria de Karavana sözü bu sonuca ulaştırıp ürkütücü kocakarının ne diyeceğini anlamak için ümitle bekleyerek bir

sessizliğe vardığında Sastıma söze başlamakta acele etmedi. Bir hayli düşündü. Hatta bu düşüncesi esnasında kaşlarını kaldırıp indirerek gözlerini yumuşturup kıpıştırarak maymun gibi birtakım maskaralıklar yapmaya da başladı ki kendisi gibi şarlatanların bu gibi duruş ve hareketleri malumdur.

Karının bu halleri Maria de Karavana'ya tesirden uzak kalmıyordu. Hatta Maria de Karavana kendi kendine, "Sakın söylediğim şeylerde istemeden ağzımdan bir yalan çıkmış olmasın. Zira Sastıma'nın bu halleri ihtimal ki söylediğim şeylerde yalanım olup olmadığını anlamak içindir," diyor, kızın merakı arttıkça artıyordu. Nihayet Sastıma dedi ki:

— Bana kalırsa Viskonti Karlo'nun bu çoban kızı Angelino'yla ilişkisi ve tanışması altı aylıktan eski olmamalıdır.

— Orasını ben bilemem. Elbette sen benden daha iyi bilirsin.

— Evet! Evet! Karlo'nun bu kızı tanıması ancak altı aylık bir şeydir. Halbuki seninle nişanlanması meselesinin üç senelik kadar olduğunu yine sen söylüyorsun! Bu halde o altı aydan önceki iki buçuk sene müddet için Karlo'yla nişanlanmanıza engel olan Angelino değildi.

Bu söz Maria de Karavana'da aniden bir kedere sebep oldu. Benzi uçtu. Sihirbaz kocakarıya karşılık olarak birkaç söz söylemeye davrandıysa da ağzından çıkan şeyler hep boş sözler olup ne yolda karşılık vereceğini belirleyemiyordu ki o karşılığı tasvir edecek sözler bulup da söyleyebilsin.

Zeki ve fitneci kocakarı kızın bu halini, kederini, aczini de anlayarak imdadına yine kendisi yetişti. Maria'nın vermesi lazım gelen cevabı yine Sastıma vermek için dedi ki:

— Bununla beraber şimdiki halde senin bahtiyarlığına engel olan Angelino değil midir? O engeli ortadan kaldırma hususunda elbette mazeretin var. Elbette hakkın vardır.

Maria de Karavana'nın önceki kederi yine birdenbire sevince dönüştü. Böyle ürkütücü kimselerin yanında bulunan tecrübesiz gençler için ümitsizlik ve ümidin birbirini takibi pek süratli olur. Zavallılar ağızlarından çıkacak kelimelerle esmayı kendi üzerlerine sıçratmak ihtimalinden bile korkar-

lar. Dolayısıyla sihirbaz kocakarının önceki sözü Maria de Karavana'ya Viskonti Karlo'yla nişanlanmasına iki buçuk senelik uzun bir süre boyunca Angelino'nun engel olmayıp başkalarının engel olmuş bulunduğunu anlatmasıyla ne kadar üzüntüye yol açtıysa, ikinci sözüyle Angelino'nun velev ki altı aylık bir engel olsun yine ortadan kaldırılmasının lazım geleceğini anlatınca kızın son derece ümitlenmesini hoş görmek zorunludur.

İşte Maria de Karavana bu ümitle elini fistanının cebine sokup bir kese dolusu gümüş florin[1] çıkardı. Keseyi sihirbaz kocakarının önüne koyarak dedi ki:

— Şimdilik bunları kabul etmelisin.

— Daha hiçbir hizmet görmeksizin ha?

— Bunları kabul etmelisin ki beni şu çoban kızı Angelino'dan kurtaracağına inanayım da rahat olayım.

Sastıma düşünmeye başladı. Yüzünde önceden görülen buruşmalar yine görülmeye başladı. O iğrenç dalgınlığıyla Maria de Karavana'nın merakını biraz da ümitsiz bir şekilde epeyce uzattıysa da son kararı herhalde Maria'yı razı ve rahat ettirdi. Zira Sastıma dedi ki:

— Bak kuzum, anlaşmamızı iyi belirleyelim. Sana vaat edebileceğim şey yalnız seni çoban kızı Angelino'dan kurtarmak olacaktır. Değil mi?

— Evet! Yalnız o rakipten kurtulmak isterim.

— Bundan başka bir şey istemezsin ya?

— Ne gibi sanki?

— Angelino'yu lüzum ve zorunluluk beni mecbur etmedikçe öldürmeye söz vermiş değilim. Ama bulacağım çare ve yapacağım sihirle Angelino yok olacak olursa o başka şey! Bunu kabul edersin ya?

— Hayhay! Ben de mutlaka öldürülsün demiyorum ya.

— Bir de anlaşmamız yalnız seni Angelino'dan kurtarmak olduğuna göre bu anlaşmanın sonucunda Viskonti

1 Floransa Cumhuriyeti tarafından XIII. yüzyılın ortalarında basılan ve XVI. yüzyılın ortalarına kadar kullanılan sikke.

Karlo'yla nişanlanmanızı, evlenmenizi de taahhüt etmiş olmuyorum. Ama olabilir ki ben Angelino'yu aradan çıkardıktan sonra bunun için yapacağım sihirlerin ve bulacağım çarelerin tesirlerinin sonucunda Viskonti Karlo da seninle evlenebilsin. Buna da razısın ya?

Zavallı Maria de Karavana sihirbazın verdiği bu ümit üzerine:

— Ah benim güzel Sastımacığım! diye o iğrenç kocakarıya sarılıp kurumuş, solmuş yanaklarını şapır şapır öptü. Dedi ki:

— Ah! Eğer çarelerinin sonucu beni Viskonti Karlo'yla mutlu edebilirse, bilmiş ol Sastıma seni ihya ederim!

— Bakalım işin sonu nereye kadar varabilir. Fakat şimdiki halde yapmış olduğumuz anlaşmayı hatırından çıkarma. Hiçbir kelimesini, hiçbir harfini unutma. Asıl taahhüdüm seni çoban kızı Angelino'nun rekabetinden kurtarmaktır. Angelino ölecek mi ölmeyecek mi, Viskonti Karlo senin kocan olacak mı olmayacak mı buraları anlaşmadan hariç olup yapacağımız sihrin tesiri ne sonuç gösterirse ona razı olacaksın.

— Hayhay! Bu anlaşmanın bir harfini, bir noktasını unutmayacağım.

Okurlarımız bazı falcı, bakıcı, büyücü gibi insanların hal ve tavırlarını ve zekâlarının şeklini tecrübe etmişlerse, mutlaka bilmeleri lazım gelir ki bu şarlatan alçaklar leb demeden leblebiyi anlamak ve soğuktan nem kapmak derecelerinde şeytan şeyler olurlar. Yapacakları şeyleri açıkça ve kesinlikle belirmeyip net olmayan sözlerle işi daima ret ve kabulün ortasında, ümitsizlik ve ümidin ikisine de yakın bir noktada bırakırlar. Hile ve aldatmalarının sonucu her neyi gösterirse kolayca bir çevirmeyle güya önceden belirleyip haber vermiş oldukları şekle uygun görünebilmesi için en büyük tedbirlere göre davranırlar.

Bunların şu denenmiş ve malum olan hallerine bakarak sihirbaz Sastıma, Maria de Karavana'yla yaptığı anlaşmayı yine pek açık seçik yapmış sayılır. Fakat zeki kocakarı

bu açıklamayla kendisini zor bir taahhüt altında bırakmış değildir. Asıl kesin olarak taahhüt ettiği şey Maria'yı Angelino'dan kurtarmak değil mi? Zaten Maria için Angelino tarafından gerçek bir rekabet, ciddi bir tehlike yoktur ki kurtarılması zor sayılsın. Eğer Angelino, Viskonti Karlo'nun eşi olmaya rıza gösterecek olsaydı altı aydan beri bu iş olup bitmez miydi? Halbuki kocakarı, Maria'ya da demiş olduğu gibi, bu dağlıların hallerini pekâlâ bilirdi. Dağlı bir kızın şehirli bir delikanlıyı asla beğenmeyeceğinden emindi. İşte bu güvenle Maria'ya kendisini Angelino'dan kurtarmayı vaat etmiştir ki olmayan bir tehlikenin var olmasını engelliyor demektir.

Diğer taahhütlere gelince... Bunlarda bir ciddiyet bulunmadığı kocakarının ifade şeklinden zaten anlaşılmıştır. Lakin hikâyemizin geçtiği yerlerin ahalisinin ne kadar cahil ve batıl inançlara ne kadar inanmış insanlar oldukları bizden fazla sihirbaz Sastıma'ya malum olduğundan, şimdiye kadar bin türlü şarlatanlıkla bin türlü iş becermiş olan bu alçak, şu Maria de Karavana, Viskonti Karlo ve Angelino meselesinde de halkın cehalet ve ahmaklığının yardımıyla mühim bir fırıldak çevirebileceğini düşünmüştü de onun için vaatlerini şüpheli bir şekilde o noktalara kadar genişletip yaymıştı.

Bari başarabildi mi?

O! Sorar mısınız? Billurlardan, mermerlerden daha hoş, en güzel heykellerden daha güzel olan bir kız vücudunun çam ağacına bağlanmış olduğunu ve karşısında bir de eli bıçaklı adam bulunduğunu, o güzel kızcağızın Cenabıhakk'a son tövbe ve af duasını bitirir bitirmez gümüş göğsünü yarıp canlı ve kanlı ve hâlâ çarpıntılı yüreğini yutmaya hazır ve amade durduğunu unuttunuz mu?

Fakat Maria de Karavana'yla sihirbaz Sastıma'nın şu konuşup görüşme ve kararlarından sonra işin bu kanlı sonuca nasıl ulaştığını anlayabilmek için Sastıma'nın yaptığı araştırmayla meydana çıkan gerçekleri ve bu gerçeklere göre gerekli bulduğu çareleri görmelidir ki bunun için de gelecek bölüm açılmıştır.

Beşinci Bölüm
Sihirbaz Sastıma

Sihir denilen şeyde ciddi bir nitelik ve gerçeklik aranması gerekirse sihirbazın zekâ ve şeytanlığından başka hiçbir şey bulunamaz. Hokkabazların birçok seyirci huzurunda herkesi hayrette bırakan mucizevi başarılarına "Ne sihirdir ne keramet! El çabukluğu marifet!" derler. Ya bu el çabukluğuna karşılık ve o maharete eşit bir maharetle akıl çabukluğu yapanlar ne gibi sonuçlar elde etmeye kadar varabilirler? İşte bu nokta üzerinde biraz derin düşünülecek olursa zekâ ve şeytanlık mahsulü olan hilelerin, aldatmaların hakikaten en büyük akıllıları bile hayrette bırakacak sonuçların alınmasına yeterli olacağını teslime mecburiyet elverir.

Bizim sihirbaz Sastıma, Maria de Karavana'yla görüşmesinden sonra işe öncelikle çoban Pedro'yla Angelino'nun durumlarını araştırıp soruşturmayla başladı. Gerçi köylerde, dağlarda gezip tozduğu sırada bu iki genci defalarca görmüş ve konuşmuşsa da bu defaki teşebbüsünde ihtiyacına yetecek kadar tanıyamamıştı. Bu defaysa güya kendilerini özel olarak görmüyormuş da tesadüfen görüşüyormuş gibi sık sık konuşarak ve dereden tepeden evirip çevirip dolaştırdığı sözleri zaman zaman kendi istediği noktalara getirerek Pedro'yu da Angelino'yu da o kadar mükemmel öğrenip tanıdı ki zavallı masum çocukların kendi kendilerini bu kadar mükemmel tanıyamadıkları gerçektir.

Sihirbaz Sastıma'nın araştırmasına ve çıkardığı sonuca göre Angelino'yla Pedro civar köylerin çocuklarından kız erkek daha birçok gençle şu dağlarda koyun ve keçi güderek, gülerek, oynayarak büyümüşler ve kendilerinin de inancına göre güya ağabey kardeş gibi masumca bir saflıkla geçinmişlerse de bu masumiyet göreceli bir şey olup yoksa gerçek ve kesin değildir.

Bu dağlardaki çoban çocukların birbiriyle atışmaları, dövüşmeleri nadir olaylardan değilken sebep nedir ki Pedro'yla Angelino arasında dövüşme, atışma şöyle dursun bir

acı söz bile işitilmez? Aynı şekilde bu çocukların henüz aşk duygularına dönüşmemiş bulunan masumiyetlerinden dolayı cinsiyet farkına bakmaksızın her biri diğeriyle arkadaşça ilişki ve davranışlarda bulunduğu halde, hikmet nedir ki ne zaman bir kahraman delikanlıdan bahsedilse Angelino'nun ağzından Pedro'nun ve ne zaman en güzel kızdan bahsedilse Pedro'nun ağzından Angelino'nun isimleri işitiliyor?

Şeytan kocakarı sanki bu iki çocuğun kalplerinin içine sihirbazlara özgü bir mikroskopla bakmış da açıkça görüp hükmetmişti ki bunların cihanda yine birbirlerinden başka beğendikleri hiç kimse yoktur. "Beğenmek" demek sevdanın öyle kuvvetli bir başlangıcıdır ki bazı dış etkenlerin de eklenmesiyle beğenmenin ardından sevda baş gösterir. Gerçi Pedro'yla Angelino'nun birbiri hakkındaki hisleri henüz sevda derecesine varmış olmayıp çocukça utangaçlıkları ve masumca korku ve itirazları ortaya bir sevda hükmü çıkarmamışsa da bu hal sihirbaz kocakarının yapacağı işe engel değil yardımcı olmuştu.

Hikâyemizin esası bir Viskonti Karlo'yu bir Maria de Karavana'nın sevmesinden ve Maria de Karavana'nın gözünde bir çoban kızı Angelino'nun rakip tanınmasından ibaretken, bu meseleyle hiç alakası olmayan bir de çoban Pedro Barbadino'yu katarak hikâyenin en büyük ve en mühim üyesi mertebesine ulaştırmaya sihirbaz kocakarıyı mecbur eden şey işte Pedro'yla Angelino arasında henüz sevda derecesinde gelişmemiş bulunan şu çocuksu ilişki olmuştur. Yoksa Viskonti Karlo ve Maria de Karavana aşk meselesine Pedro'yu değil a Angelino'yu bile katmak pek de gerekli sayılamazdı. Çünkü Angelino kendi karşısında Maria de Karavana gibi kuvvetli, kudretli ve dolayısıyla tehlikeli, dehşetli bir rakip, bir düşman bulunduğundan haberdar olmak şöyle dursun Viskonti Karlo'nun bile gerçek kimliğinden haberdar değildi.

Evet! Viskonti Karlo'nun bile kimin nesi olduğu Angelino'nun gözünde malum ve belli değildi. Sihirbaz Sastıma bir gün Karlo'yla Angelino'nun görüşüp konuşmalarını uzaktan

görerek Karlo kızın yanından çekilip gittikten sonra kendisi gelip de demincek yanında bulunan ve kendisi filanca tepedeyken birlikte görüşüp konuştukları gözüne ilişen adamın kim olduğunu Angelino'dan sorduğu zaman masum kızcağız:

— Ha! O avcı beyi mi soruyorsun? Gonza kasabalı zevzeğin birisi. Geçen gün yanımdan kovdum. Bir defasında daha az kaldı ki bir şamar atayım. Ne utanacağı var ne arlanacağı. Bugün yine gelmiş edepsizce birtakım gevezelikler edip duruyor, demişti.

Angelino'dan bu sözleri işitmenin Maria de Karavana'yla yapmış olduğu anlaşmadan dolayı sihirbaz Sastıma'yı ne kadar memnun edeceği anlaşılıyor ya? Zeki sihirbaz, kızı bir kat daha deşmek için hemen koynundaki iskambil kâğıtlarını yere serip bir fal açmaya başlamıştı ki bu hareket doğal olarak Angelino'nun merakını gerektirmişti. Sastıma güya faldan haber almış gibi bir tavırla Angelino'ya:

— O! Sen öyle zevzek edepsiz falan diye ulu orta yürüyüverme! Tokat atacağım diye el kaldırmaya kadar göze alma! Zira falın işaretine göre bu adamın bir büyük senyör olması lazım gelir, dediği zaman kızın hal ve tavrında o kadar hayret alametleri ve şaşkınlık belirtileri peyda olmuştu ki Viskonti Karlo'nun bir büyük senyör olmasının o dakikaya kadar kendisince bilinmediği anlaşılmıştı.

Sastıma şu zevzek avcının kim olduğunu Angelino'nun anlaması üzerine, kızda nasıl bir tesiri olduğunu incelemek için mavi gözlerindeki olanca kuvvetiyle kıza dikkatli bakışlarını diktiyse de kızda olağanüstü bir şaşkınlıktan başka bir şey göremedi. Bundan sonra Viskonti Karlo'yla tekrar görüşecek olursa, bu asilzadenin kendisine edeceği yaltaklanmaları edepsizcesine bir zevzekliğe yorup yormayacağına ve asilzadenin bundan sonraki tekliflerine yatkınlık gösterip göstermeyeceğine bir türlü hükmedemedi.

Şimdiki halde işin bu ince tarafları bize lazım değil a? Bize lazım olan şey Maria de Karavana'yla Viskonti Karlo arasındaki aşk ilişkisine Angelino'nun vâkıf olması şöyle dursun, hatta Viskonti Karlo'nun kim olduğunu bile bilme-

diği ve çoban Pedro Barbadino ise bu meseleye tamamen yabancı olduğu halde hınzır sihirbazın tertip ettiği hilenin lanetli uğursuzluğunun doğrudan doğruya bu zavallıları mazlum etmekte olması meselesidir.

İşin daha doğrusunu, daha tuhafını ister misiniz? Bu sihirbazlık faciasında yalnız Pedro ve Angelino alakasızken işe dahil edilmiş olmakla kalmamışlardır. Eğer mesele bir Maria de Karavana'nın kıskançlığı, kederi, intikamı meselesiyse, Viskonti Karlo bile bir dereceye kadar bu meselenin yabancısıdır. Çünkü sihirbaz Sastıma'nın defalarca Gonza kasabasına kadar giderek yaptığı araştırma sonucunda belli olmuştur ki Viskonti Karlo'yla Maria de Karavana arasında ciddi ve karşılıklı bir sevda yoktur. Asıl sevda Maria de Karavana'dadır. Viskonti Karlo ise otuz beş yaşına vardığı halde evlenmeyi henüz hatırına bile getirmemiş ve o zamana kadar kadınlardan birçok zavallıyı türlü yalan dolanla aldatıp gönül eğlendirerek yaşayagelmiş bir zevk düşkününden ibarettir. Gerçi asilzade zengin, yakışıklı, terbiyeli, zarif falansa da gönlünde gerçek bir sevda bulunmadığından ömründe bir kadınla sonsuza kadar beraber olup bir aile oluşturmak fikir ve emeli de hiçbir vakitte bu adama yaklaşmamıştır.

Maria de Karavana'yla üç seneden beri nişan töreninin yapılmasının sürüncemede kalması o güzel ve asilzade kızla da velev ki gizli bir şekilde olsun eğlenmek için bulduğu çareden ibaretti, zavallı Maria de Karavana Viskonti Karlo'nun âşık gibi yanaşmasını ciddiyete bağlayarak inanıvermişti.

İşin asıl önem verilecek bir tarafı da şudur ki Viskonti Karlo'nun çoban kızı Angelino'ya devamlı gidip gelmesi de yalnız bir baştan çıkarma niyetinden ibaretti, bereket versin ki Calabro dağlılarının gözünde şehirliler, kasabalılar nefret uyandırıcı olduğundan Angelino bu adamdan nefret ettiği için baştan çıkarılma tuzağından ayağını koruyabilmişti. Hatta Viskonti Karlo'nun kendisini bir kont oğlu, asilzade, zengin olarak Angelino'ya tanıtmayıp Gonza kasabalı bir fakir avcıymış gibi tanıtması ve bundan da fazla olarak babasının Apenin dağlılarından olduğunu, avcılıkla geçinmek

için Gonza kasabasına gelerek yerleştiğini anlatmış bulunması da Angelino'yu kendisine ısıtmak için gerekli gördüğü çarelerdendi. Zira kendisi de bilirdi ki bu vahşi dağlıların şehirlilere asla eğilimi yoktur, eski derebeylik zamanında asilzadelerden gördükleri hakaretlerin, zulümlerin intikamı sevdası da kalplerinde hâlâ yer tutmaktadır.

Şimdi bu hikâyede hadisemizin şahısları Pedro ve Angelino'yla Maria de Karavana ve Viskonti Karlo'dan ibaret olduğu halde, bunların dördü arasında hüküm götürebilecek kadar ciddi bir bağ ve ilişki yokken şeytan sihirbazın meluncа bir hilesi bir tarafta nur gibi bir vücudu çırçıplak ağaca bağlatıp bıçakla göğsünün yarılması sonucunu hazırlamış olduğu gibi, diğer tarafta bundan daha garip bir sonuç hazırlamıştır ki sihirbazın bu maharetine şaşmamak, hayret içinde ve hayran kalmamak mümkün değildir. Şöyle ki:

Sihirbaz Sastıma içindeki amacından hiç kimseye kesinlikle renk vermeksizin, herkesin durumunun özelliklerini inceleme ve soruşturmayla keşfedip çıkardığı sırada bir gün dağda Viskonti Karlo'ya rast gelmişti. Güya iki gündür ağzına bir lokma ekmek koymamış olduğundan bahisle avcıdan bir parça ekmek dilendiğinde Karlo'nun ret cevabı üzerine demişti ki:

— Avcı efendi! Avcı efendi! Ben o kocakarılardanım ki onlardan bir dilim ekmek esirgenmez. Zira onlar karınları acıkıp da senin gibi bir avcıdan bir dilim ekmeğe kavuşurlarsa, karşılığında öyle bir hizmet görürler ki binlerce altınla o hizmete ulaşmak mümkün değildir.

Viskonti Karlo kocakarının bu sözüne gülüvererek:

— Sanki senin elinden ne hizmet gelebilir? demesi üzerine sihirbaz karı:

— Bana adıyla sanıyla falcı ve sihirbaz Sastıma derler. Bir fal açarsam insanın kalbinin içindeki en gizli sırlarını bilirim. Bir sihir yaparsam dağları eritirim, cevabını verince koca viskonti buz gibi donup kalmıştı. Çünkü Sastıma'nın şahsını her ne kadar henüz görmemiştiyse de yayılan şöhreti kulağına çalınmıştı. Kocakarının istediği ekmeği derhal çıkarıp verdik-

ten ve Sastıma bir miktar yiyip güya karnını doyurduktan sonra viskontinin ricası üzerine bir iskambil kâğıdı falına başlamıştı. Önce avcıdan ismini sorup Viskonti Karlo asıl ismini saklayarak "İstefani Padarigo" dediğinde kocakarı fala bakıp da:

— Senin ismin gerçi iki kelimeden ibaretse de birinin ilk ve diğerinin son harfi "vav"dır. Sen iki "vav" arasında sıkışmış bir "kaf"sın. "Kaf" da asıl isminin ilk harfidir,[1] deyince Viskonti Karlo biraz düşünüp bu söze verilmesi lazım gelen anlamı verince korku ve hayreti öncekinden daha fazla kendisini meydana koymuştu. Nihayet sihirbaz Sastıma bu delikanlının bütün sırlarını güya faldan anlayıp meydana koymuştu ki ne Maria de Karavana'nın kendisine mecburiyetini ne şimdiye kadar hiçbir kadına, hiçbir kıza vefalı sevgili olmamış bir hercai olduğunu, kısacası hiçbir şeyi eksik bırakmadıktan başka kendi geleceğinin pek müthiş bir tehlike içinde bulunduğunu da haber vermişti.

Viskonti Karlo bu kadar mevcut gerçeklere vâkıf olan kocakarının gelecek için keşfettiği müthiş tehlikenin de doğru olacağına asla şüphesi kalmayarak:

— Aman ey hünerli sihirbaz! Bu haber verdiğin tehlikeden kurtuluşumun hiç imkânı yok mudur? sorusunu sorunca sihirbaz tarafından:

— Senin talihinin sonunda hakikaten müthiş bir uğursuzluk vardır. Talihi iyi olan diğer birinin iyi talihine ortak olmalısın. Buysa evlenmekle olabilir. Zira evlilik iki vücudun buluşması demek olduğu gibi iki talihin de birleşmesi demektir, cevabını almış ve bu cevabın doğrunun ta kendisi olduğuna derhal candan ve gönülden kanmıştıysa da kocakarıya:

— Benim talihimin sonundaki uğursuzluğu mutluluğa çevirecek kızın kim olduğunu söyle ki onunla evliliğin gereklerine derhal teşebbüs edeyim, dediği zaman kocakarı:

1 Eski yazıda "vav" harfi sessiz olarak kullanıldığında "v", sesli olarak kullanıldığında "o, ö, u, ü" harflerini karşılar, böylece "v" olarak Viskonti'nin ilk harfini karşılarken, "o" olarak Karlo'nun son harfini karşılamaktadır. Kaf da kalın "k" harfini karşılar.

— Hangi kızla evliliğini en uzak görüyorsan onunla evlenmelisin, dedi ve bu kızın şahsını, ismini belirtmesi için Viskonti Karlo kocakarıya pek çok yalvardıysa da Sastıma:

— Artık fal dediğin şey öyle ismiyle resmiyle bilgi veremez ya? Biraz da kendin düşün, kendin bul, diye alıp yürüyüvermişti.

Şimdi bir adamı bundan büyük sihirlemenin imkânı hatıra gelebilir mi? İşte Viskonti Karlo sihirlendi gitti. Bir adam Calabrolu olur, cahil olur ve o memleketin garip özelliklerinden olmak üzere ortada hikmetli gerçeklerden fazla batıl inançlar hüküm sürer de Sastıma gibi şöhreti ufukları tutmuş bulunan bir falcı ve sihirbaz da herifin kalbindeki gizli sırlara kadar her şeyi bilir, meydana çıkarırsa, artık gelecek için verdiği hükme inanmaması ve sihirbazın büyüsüne sihirlenip kalmaması mümkün mü görülür?

O günden sonra Viskonti Karlo evlenme imkânı en uzak olan kızın kim olabileceğini düşündükçe düşünmeye başladı. Zihni dönüp dolaşıp hep çoban kızı Angelino'ya gelirdi. Zaten şu günlerde hercai viskontinin gönlünü çeken kadın Angelino'dan ibaret olduğuna göre delikanlının hatırına Angelino'dan daha çabuk kim gelebilir? Evlilik imkânının en uzak olması şartı da fazlasıyla Angelino'da bulunur. Zira viskonti unvanına sahip bir asilzadenin Angelino gibi bir çoban kızını kabul edebilmesi imkânı kime sorulsa mutlaka reddeder. Buna karşılık şehirli bir delikanlıya varabilmesi imkânı da Angelino'ya sorulsa o da bu imkânı kesinlikle inkâr eder.

Bunun üzerine Viskonti Karlo kendi kendine:

— Asilzadeliğimi, servetimi, zenginliğimi, her halimi, her sırrımı Angelino'ya arz ederim. Kendisi cehaleti dolayısıyla bunların önemini anlayamayacak olursa Sastıma'ya da müracaat ederek Angelino için benim ne kadar istemeye değer ve minnet duyulacak bir koca olacağımı anlatmasını rica ederim. Elbette kabul eder. Angelino'nun talihi iyi bir kız olması da işte böyle bir çoban parçasıyken bir vikontes olmasıyla ispatlanır. Ben de onun talihiyle kendi uğursuzlu-

ğumdan kurtulmuş olurum, diye o günden başlayarak Angelino'ya bağlanmaya başlamıştır.

Okurlarımızın mutlaka tamamen hatırlarındadır ki hikâyemizin üçüncü bölümünde Pedro, Angelino'ya, sihirbaz Sastıma tarafından Şeytankaya tılsımının ele geçirilme şeklinin kendisine nasıl tarif edilmiş olduğunu anlatmıştı.

Sihirbaz Sastıma'nın Pedro Barbadino'yla bu konuşması işte buraya kadar tarif ettiğimiz şekilde herkesi bir yolla görüp her şeyi öğrendikten ve tedbirlerinin başlangıcını tamamladıktan sonra gerçekleşmiştir. Hatta sözü edilen konuşma yapıldığında sihirbaz kocakarı bir aceleye de mecbur olmuştur. Zira Viskonti Karlo'yu istediği gibi büyüledikten sonra gerek onu gerek Angelino'yu uzaktan uzağa izleyip kolladığı esnada viskontinin kıza evlilik teklifini yalvarma derecelerine vardırarak altınlar elmaslar da göstermekte bulunduğunu gördüğü gibi, bir gün de Angelino'yla konuşmasında içi temiz kızcağız:

— Sastıma! Sastıma! Meğer benim edepsiz ve geveze bir avcı sandığım bu adam büyük bir senyörmüş. Meğer şanlı bir viskontiymiş, sözünü ağzından kaçırınca kendisine gelen evlilik tekliflerine kızcağızın bayağı rıza gösterme yatkınlığı edindiğini anlamıştı. Bu halde alelacele Pedro Barbadino'yu görüp viskonti üzerinde kullandığı sihirden daha tesirli bir sihirle bu delikanlıyı da büyülemeyecek olur ve Viskonti Karlo'nun Angelino'yla kesin olarak niyetlendiği evlilik gerçekleşirse, fitneci kocakarının düzenlediği hilelerin hiçbiri gerçekleşmemiş olmaz mı?

Hatta Maria de Karavana'ya kesinlikle vaat etmiş olduğu şekilde onu Angelino'dan kurtarmayı bile başaramamış bulunacaktır. Öyle değil mi?

Çoban Pedro Barbadino'ya Şeytankaya'da gömülü olan hazineyi vaatle delikanlıyı ne müthiş bir şekilde sihirlemiş olduğunu işte birinci ve üçüncü bölümlerimizde gördüğümüz dehşetli durumlardan çıkarabiliriz.

İşi kötülük etmek olan kişilere yakışır tarzdaki telkinlerinin o içi temiz delikanlıda oluşturacağı tesirlerin şu gör-

düğümüz şekilde olacağını Sastıma önceden düşünüp kesinlikle hükmetmişti. Tahmin ettiği tesirler hiçbir yönden eksik çıkmayıp daha doğrusu birçok yönden kendi ümidinin bile üzerinde mükemmel bir şekilde meydana gelmişti.

Böyle olmaması nasıl mümkün olabilir ki Şeytankaya tılsımını ele geçirmek için yüreğini yutması lazım gelen kızın öteki yaşıtları arasında en güzel, en iffetli ve en saf kalpli olması lazım geleceğini Pedro'ya anlattığı zaman Sastıma'nın gözünde adeta kesindi ki Pedro bu niteliklerle Angelino'dan başka hiçbir kızı uygun özellikte göremeyecektir. Bu durumda bile Angelino'ya olan gönül ilgisinin Pedro'yu kızcağıza kastetmekten alıkoyacağını da düşündüğünden bu kastı bir kötü amaç olmaktan kurtarıp bir iyi amaç şekline koymak için de kızın yüreğini çıkardığı yerde bir büyük manastır yapılarak gece gündüz dua etmekle görevli yüz bakire rahibe tayini meselesini bulmuştu.

Ama Pedro bu dehşetli hareketi yaptığı zaman hazine keşfedilmeyecekmiş. Sanki bu halde sihirbazın yalanı meydana mı çıkacak ki endişesi olabilsin! Zavallı Angelino'yu hiç olmazsa gönlü temiz değilmiş diye mahkûm etmek kolay değil midir? Diğer taraftan da Maria de Karavana'yı Angelino'dan sonsuza dek kurtarmış olarak Maria'ya verdiği vaadi yerine getirmiş olacaktır.

Ama iki arada masum ve güzel bir vücut heder edilecekmiş! Bundan gaddar sihirbaza ne? Zaten Apenin Dağları'nda boş yere insan harcanması nadir olaylardan değil a? Bir öfkeyle bir cana kıymanın sıradan olduğu yerlerde insan hayatının o kadar büyük kıymet ve önemi olamaz.

Sihirbaz Sastıma, Pedro Barbadinoyu da sihirledikten sonra birkaç gün delikanlıyı uzaktan uzağa değil kendisini göstermeksizin yakından yakına izleyerek sihrinin tesir derecesini anlamaya gayret etti. Zalim kocakarı bu çalışmasında da bir ümitsizlik sebebi görmedi. Zira zavallı Pedro Barbadino'nun Şeytankaya'daki mağara dolusu altına ulaşma hülyasıyla adeta çıldırmaya yaklaştığını görmüştü.

Bir iki hafta içinde bu delikanlıda görülen değişim ne büyük değişimdir ki Pedro pek şakrak bir delikanlıyken bu şakraklığı bir sessizliğe dönmüştü. Önceleri arkadaşlarının her türlü rahatsızlık veren şakalarına katlanıyorken, artık şakalara, latifelere hiç gelemez olmuştu. "Canım" diyenlere "Canın çıksın!" diye ters cevap verirdi. Önceleri etraftan çoban delikanlıları, çoban kızları toplayıp horalar düzenleyen kendisiyken şimdi arkadaşları tarafından düzenlenen horaya davet edildiği halde katılmıyordu.

Bir gece Sastıma yavaş yavaş Pedro'nun mağarasına kadar yaklaşarak baktı ki Pedro toprak üzerine uzanıp yatmışsa da uyku uyumuyor. Kâh bir tarafına kâh diğer tarafına dönerek ahlar oflarla müthiş bir ıstırap içinde bulunuyor. Hilekâr sihirbaz iki saat kadar beklediği halde delikanlının uyku ve rahata erişemediğini görünce yapmış olduğu sihrin tesirine tamamen güvenerek memnun bir şekilde geri dönmüştür.

Zaten hikâyemizin başında Pedro'nun edindiği bu kabalıktan Angelino'nun da şikâyet ettiğini görmemiş miydik? O zamana kadar hiçbir acı sözle kalbini incitmemiş olduğu kızın kalbini diri diri yutmaya artık kesinlikle karar vermiş olmasıyla köpeğinin oraya gelip gelmediğini sormaktan ibaret olan sözü üzerine Angelino'ya gerçekten köpek gibi sarkıntılık yatkınlığını bile göstermişti.

Altıncı Bölüm
Tılsımın Ele Geçirilmesi

Sihirbaz Sastıma'nın sihrinde ne ölçüde kuvvet bulunduğunu buraya kadar vermiş olduğumuz bilgiler üzerine elbette anlamış olan okurlarımız acaba nazik vücudu kollarından bacaklarından iple sımsıkı çam ağacına bağlanmış olan güzel Angelino için bir kurtuluş çaresine ümitlenebilirler mi?

Böyle bir ümidin pek boş olacağına kendilerini temin ederiz. Çıkmadık canda ümit bulunacağı meşhur atasözünün gereğindenken, henüz canı çıkmamış olan Angelino'da

hiç ümit kalmadığının şüphesiz olduğuna kesinlikle inanılmalıdır. Artık ne ümit kalır ki kendisi duasını bitirip de:

— Gel Pedro! Ben canımı şeytanın elinden saklayarak yüce koruma ve gözetmesine kabul buyurması için Hak celle ve alâ hazretlerine ısmarlayıp teslim ettim. Gel! Sen de yapacağını yap da isteğine kavuş, dediğinden Pedro tam bir memnuniyetle bıçağına davranıp o güzel vücuda sol elini koymuş ve sağ eliyle tuttuğu bıçağı da sürtmeye başlamıştı.

Zavallı Angelino bu ameliyatı görmeye cesaret ve dayanma gücü kalmadığından bir aralık gözlerini kapadıysa da göğsünün nasıl yarılıp kalbinin nasıl koparılarak çıkarılacağını görmek merakının da yenilmesi asla mümkün olamadığından gözlerini tekrar açtı. Fakat böyle büyük bir dakikada kızcağız can acısından bir anda bin defa bayılıp ayıldığından Pedro'nun ameliyatı ne yolda yürüttüğünü göremiyor, anlayamıyordu. Şöyle ki bir vücuda iğne batırılsa ağrı vereceği belliyken Pedro'nun kesintilerinden hiçbir ağrı duymaması Angelino'nun o halde de aşırı derecede şaşkınlığına sebep olarak bir parçacık aklını başına alabilmek için kudret bulmasına imkân verdi.

Zavallı kızcağız vücudu kesilip göğsü açılmakta olduğu halde hiçbir ağrı ve ıstırap duymamasını sihirbaz Sastıma'nın sihirbazlık ustalığına yormaya yaklaştıysa da başını eğip göğsüne doğru dikkatle baktığında görüp anladı ki Pedro'nun sürmüş olduğu bıçaklar kollarını, omuzlarını ve arkasını ağacın gövdesine bağlayan ipleri kesmiştir. Ardından Pedro da ayaklarında bağlı olan ipleri kesiyor.

Masum kızcağız şimdiye kadar birkaç kez göğsü yarılıp kalbi çıkarılarak yutulduğunu görmemiştir ki bu ameliyatın nasıl yapıldığını görmüş ve denemiş olsun da şu anda Pedro'nun yapmakta olduğu ameliyatın ona benzeyip benzemediğini fark ve hükmedebilsin.

Bunun üzerine son durumu bin merakla beklerken, bir de baktı ki bütün ipleri kesip atmış olan Pedro vücudunu yavaşça kucaklayıp kaldırdı ve yükü ağır olmakla beraber olanca kuvvetini toplamış olan o kuvvetli delikanlının ku-

cağında vücudu bulunduğu halde ağaçtan iki adım kadar gerileyerek bağdaş kurmak vaziyetiyle çimenlerin üzerine oturuverdi. Bu halde Angelino'nun Pedro'nun kucağında oluşturduğu durum meme emen bir çocuğun annesinin kucağındaki durumuna benzedi.

Bir de Pedro kucağındaki çocuğa çıldırasıya âşık olan annelerde bile benzeri görülemeyecek özel bir arzuyla, olağanüstü bir hasretle o gümüş gibi vücudu öpüp koklamaya başlamasın mı?

Aman Yarabbi! Ne saldırırcasına öpüş! Delikanlının dudakları kızın göğsüne, gerdanına, yüzüne, gözüne dağlayıcı bir ateş gibi değdikçe gözlerinden akan kaynar yaşlar da nazik cildini ıslatmaktaydılar.

Angelino bu duruma şaşıyorsa da hiçbir anlam veremiyor. Nihayet merakının son dereceye varması üzerine:

— Of Pedro! Çabuk ol! Öldüreceksen öldür! Bir an önce kurtulayım! demişti ki daha Angelino'nun ilk kelimeleri üzerine Pedro sanki müthiş bir kâbustan uyanmışçasına seri bir hareketle ve telaşlı bir korkuyla kızı kucağından bırakıvererek:

— Aman Angelino! Angelino! Sen bayılmadın mı? Angelino! Sen uyanık mıydın? tarzındaki soruların binini bir anda ve büyük bir heyecanla söylemeye başlamıştı.

Pedro'nun şu andaki hal ve tavrı, görenleri korkutacak hal ve tavırlardandıysa da Angelino çılgınca kendini koyvermişlik sayılabilecek olan bu hal ve tavırdan hiç korkmadı. Ne korksun? Dakika dakika, saniye saniye ölümünü bekleyen kızcağız için artık korku denilen şeye imkân mı kalmıştır ki korksun?

Bir de Pedro artık Angelino'nun baygın olmayıp uyanık bulunduğuna kanaat getirerek kızın göğsünü açmak için o dakikaya kadar elinde bulundurduğu korkunç aleti kaldırıp bir tarafa fırlatıverince ve özellikle:

— Aman güzel Angelino! Sabrım ve kendime hâkim olacak gücüm kalmadı. Ben seni bütün dünya hazinelerine feda edemeyeceğim, diye Pedro'nun yüzünü yerlere sürerek yalvarmaya başladığını görünce kızcağız ölüm tehlikesinin

ortadan kalktığı yargısına cesaret ederek çıplak vücudunu örtmek için şuraya buraya atılmış olan elbisesini hızla toplamaya başladıysa da yelek gibi, mintan gibi şeylerin Pedro tarafından kesilmesi üzerine artık giyilme imkânı kalmamış olduğundan yalnız çarşaf gibi geniş bir parça oluşturan gömleğini etekliğini alıp mümkün mertebe sarınabildi.

Pedro da bu mümkün mertebe giyinme işinde Angelino'ya yardım ettiğinden ve ikisi de birkaç dakika süresince bu işle uğraştığından önceki dehşetli hallerine yumuşaklık gelmiş ve serinkanlılıkla konuşabilme imkânı baş göstermişti. Söze Angelino başlayarak dedi ki:

— Başladığın işi niçin bitirmedin?

— Yapamayacağım Angelino! Yapamayacağım!

— Vay! Artık göğsümü yarıp yüreğimi yutmayacak mısın?

— Allah göstermesin! Nasıl elim varıp da senin nazik vücuduna bıçak sokabileceğim?

— Ya Şeytankaya içinde gömülü olan hazineyi?

— Bana hazine lazım değil. Bence sen dünyanın bütün hazinelerinden üstünsün?

— A benden ne olur? Beni ne yapacaksın?

— Ah Angelino! Eğer kusurumu, kabahatimi affeder de beni kocalığa kabul edersen...

Pedro Barbadino sözünü bitirmeye cesaret bulamadı. Hemen kızın elini kavrayıp bir anda bin kere öperek bela seli gibi akıttığı gözyaşlarıyla kızın ellerini ıslatıyordu.

Angelino elini çektiyse de Pedro'nun çenesini dürtüp başını kaldırarak ve yüzünü göstererek dedi ki:

— Beni kendine eş yapmak istiyorsun ha?

— Eğer kabul edersen Angelino! Zorla değil ya! Sen kabul edersen.

— Hayır hayır! Öyle şey olmaz. Kırk kralda bulunamayan bir hazine Şeytankaya'da gözümüzün önünde durup dururken...

— Vallahi istemem Angelino! Senin eşin olmak saadeti beni dünya ve ahiret mutluluğuna ulaşmış kadar mutlu etmeğe yeter.

— Öyle ama yarın öbür gün o hazineye ulaşma hevesi yine sende tazelenerek göğsümü açıp yüreğimi yutmaya kalkışırsan?

Bu soruya hazırladığı cevap daha verilmeden önce Pedro'da büyük bir utanmaya sebep oldu. Boğazına kadar pancar kesilerek ve sözünü tamamen işittirmeye cüret bulamayarak utana utana, korka korka dedi ki:

— Tılsımın ele geçirilmesi için yutulacak yürek bakire yüreği olacaktır. Sense eşim olacak değil misin ya?

Bu söz Angelino'yu da fazlasıyla mahcup etti. Fakat hatırına gelen diğer bir soru o mahcubiyetin hızla yok olmasına sebep olurken Angelino dedi ki:

— Anladım. Demek oluyor ki bir başka bakirenin yüreğini yutup tılsımı yine ele geçireceksin değil mi?

Pedro bu soruya gayet ciddi bir tavırla cevap vermeye davranarak dedi ki:

— İmkânı yok Angelino! İmkânı yok! Yutulacak yüreğin yalnız bakire yüreği olması yeterli değildir. En güzel, en iffetli olan, gönlü de en temiz olan bir bakirenin kalbini yutmak lazımdır.

— Benden güzel, benden iffetli, gönlü benden temiz kız yok değil ya!

Pedro bu söze vereceği cevabı büyük bir istekle atılır gibi telaşlı bir acelecilikle vererek dedi ki:

— Yoktur a! Vallahi yoktur! Şu dünya yüzünde ne senden daha güzel, ne senden daha iffetli, ne de gönlü senden daha temiz hiçbir kız yoktur.

— Sence böyledir ha?

— Gerçekten böyledir.

— Öyleyse beni öldürüp kanlı kalbimi yutmaya nasıl karar verebilmiştin?

— Bu geceye gelinceye kadar senin üstünlüğünü bir âşık açısından inceleyip araştırmamıştım. Gerçi kızlar içinde en beğendiğim, en sevdiğim sendin, ama hakkındaki bu değer verişim şimdi şu andaki gibi âşıkane değil kardeşçeydi. Sastıma'nın Şeytankaya dibinde beni nasıl görüp neler söyledi-

ğini demincek sana anlatırken asıl dikkatimi vücudundaki uyuma, güzelliğe dikip baka baka hayranın olmuşum. Kendimden geçmişim. Ah Angelino! Şu anda ben sana o kadar âşığım ki bu cihan cihan olalı ve cihan içinde kadın ve erkek yaratılalı hiçbir kimse hiçbir kıza benim sana âşık olduğum kadar âşık olmamıştır. Gerçek söylüyorum ki beni kendine eş edecek olursan bütün ömrümde seni taparcasına sevmeye bir dakika ara vermeyeceğim.

Pedro bu sözleri söylerken Angelino pek tatlı tatlı dinliyorsa da evet ya da hayır hiçbir cevap vermiyordu. Bir de bu aralık gökten düşercesine bir erkek elinde yalın kılıç olduğu halde Angelino'yla Pedro'nun arasına girivermesin mi? Pedro'yu göğsünden iterek:

— Çekil bre alçak! Şimdi seni iki para ederim, demesin mi?

Pedro bir saniye, bir an bile kaybetmeyerek önceden fırlatıp attığı bıçağını koşup kavrayarak öyle bir davranışla gelen herifin üzerine yürümeye başladı ki bu davranışıyla, bu hızıyla eğer herife bir bıçak saplayacak olsaydı, bıçağı kabzasına kadar sokmaktan başka kabzayla beraber yumruğunu da düşmanının vücuduna sokacağı sanılabilirdi. Fakat Angelino:

— Aman! Viskonti Karlo! diye iki erkeğin arasına girip bir kolunu birisine ve diğer kolunu diğerine uzatarak ikisinin de birbirine yaklaşmasını engellemekle beraber:

— Eğer ikinizde de zerre kadar hatırıma uyma mecburiyeti varsa ikinizi de birbirinizi öldürmekten men ederim, deyince heriflerde cüret kırılmıştı.

Meğer o gece Angelino'yu ne olursa olsun kandırıp Gonza kasabasına götürmek için Viskonti Karlo kızın ağılına gelmiş ve orada Angelino'yu bulamayıp amcası olan diğer bir ihtiyar çobandan kızın Pikolino isimli küçük köpeğini aramak için Pedro Barbadino'nun ağılına gittiğini haber almasıyla buraya kadar da gelmişmiş.

Halbuki "meğer" dediğimiz şart edatının daha büyük, daha garip bir hükmü de ardından ortaya çıkıverdi. Meğer Maria de Karavana da Viskonti Karlo'nun Angelino'yla ev-

liliği kesinlikle aklına koyması üzerine çoban kızına gidip gelmeyi pek artırıp sıklaştırmış olmasını dikkate alarak bu sevgili ve hain ve hercai sevgilisini daha yakından takip ettirmeye başlamasıyla Viskonti Karlo üzerine gönderdiği adamlardan bu gece Karlo'nun çoban kızını kaçırmaya gideceğini haber alıp alelacele sihirbaz Sastıma'yı buldurmuş ve onunla birlikte Viskonti Karlo'yu takibe başlamışmış.

Bunun üzerine Angelino iplerden ve ölümlerden kurtulmuş olduğu perişan tavrıyla iki erkeğin ortasına atılarak bunların gerçekleşme derecesine varan dehşetli kavgalarını engellediği sırada Maria de Karavana'yla sihirbaz Sastıma da çıkagelmesinler mi?

İşte hikâyemizin şahıs ve üyeleri olan beş kişinin beşi de şurada birleşmiş oldular.

Bu birdenbire toplanmanın herkes için doğal olarak sebep olduğu hayret ortadan kalkıp da henüz hepsi birbirini layıkıyla tanımayan hadisemizin kahramanları birbirinin kim olduğunu ve ne gibi amaçlara hizmet etmekte bulunduğunu anladıktan sonra kâh sakince ve kâh öfkeyle konuşmaya başladılar.

En başta Viskonti Karlo, Angelino'yu ikna için söze girişerek:

— Ah Angelino! Bir kere şu kıza bak, şu kıza! Maria de Karavana derler bir asilzadedir ki üç senedir benimle evlenmeyi beklediği halde onu feda ediyorum. Atalarım ve ecdadımdan kalan büyük servetle seni bahtiyar etmeye çalışacağım!

girişinden tutturarak hemen kalkıp Gonza kasabasına gitmelerini teklif etti ve zavallı Pedro Barbadino, Angelino'nun viskonti gibi bir asilzade senyörü elbette kendisine tercih edeceğinden emin olarak, yoksunluk ümitsizliğinin son derecesine vardıysa da Angelino bir Maria'ya, bir viskontiye, bir Pedro'ya bakarak:

— Hayır senyör, hayır! Bizim gibi vahşi dağlılardan kız alıp da ne yapacaksın? Fedakârlığa gelince Pedro Barbadino bana güven verdi ki beni yalnız bir kıza değil bütün

dünyanın kızlarına tercih etmektedir. Mal konusuna gelince, Şeytankaya'da gömülü olan ve tılsımının keşfi imkânı Pedro'nun eline geçmiş bulunan mağara dolusu altını benim için feda etti. Benim gönlüm Pedro'dadır. Pedro'nun eşi olacağım, deyince Viskonti Karlo'da hoşafın yağı kesilmesine karşılık Pedro sevincinden hora tepmeye başladı, Maria de Karavana ise önce viskontinin kendi aleyhindeki aşağılayıcı sözlerinden dolayı çoban kızının şu ret cevabını intikam almış gibi bir tatmin olmuşlukla karşıladı.

Bunun üzerine Pedro Barbadino yüzünü gözünü Angelino'nun eline eteklerine sürerek:

— Ah Angelino! Teşekkürler ederim. Bir asilzade viskontiden daha bahtiyar olduğumu bana ispat ettin? diye dili döndüğü kadar teşekkür ededursun, diğer taraftan Maria de Karavana da Viskonti Karlo'ya:

— Beni kendisi için feda ettiğin köylü kızını gördün mü? Denklik meselesini senden iyi biliyor. Köylüyken köylü kendi dengini arıyor. Sen kendini bir çoban kızına layık görmüşsen o kendini sana layık görmüyor. Şimdiye kadar bana da bin asilzade ilgi göstermiştiyse de hiçbirini kendime denk göremediğim için gönlümü sana vermiştim. Hak Tealâ Hazretlerinden ümidimi kesmem. Senin bir çoban kızı önündeki şu mahcubiyetini bana göstermiş olan Allah'tan ümitliyim ki benden özürler dileyerek bu mahcubiyeti bana karşı da gösterirsin, diye hem sitem yollu ve hem de iyilik bekler şekilde bir söz söylemeye başlamıştır, bu asilzade kızın gerçekte ne kadar terbiyeli ve edepli olduğu şu dokunaklı sözlerinden de çıkarılabilir.

Nihayet sihirbaz Sastıma meydana atıldı. Herkese elleriyle, kaşlarıyla, gözleriyle, dudaklarıyla sessizlik işareti verip hepsini susturduktan sonra dedi ki:

— Sihirbazlıktaki şöhretimi hepiniz bilirsiniz. Onu tekrara ve açıklamaya gerek göremem. Fakat şunu kesinlikle bilmiş olunuz ki bu defa sizin için yapmış olduğum sihir kadar başarılı sonuç gösteren hiçbir sihir yaptığımı bilemiyorum. Yaptığım bu sihirde sonuçların hepsi hesap ve tah-

minime, arzu ve isteğime tamamı tamamına uygun çıkmıştır. Eğer bana kulak verir de sözümü dinlerseniz meselenin şu sonucunu size açıklayayım da bakınız hepiniz ne kadar bahtiyar olacaksınız.

Müthiş kocakarının bu girişi oradakilerin dördüne de tesir etti, hepsi Sastıma'nın açıklayacağı sonucu alelacele beklemeye başladılar. Sastıma dedi ki:

— Ben Pedro Barbadino'ya demiştim ki dünyada en güzel, en iffetli ve gönlü en temiz bir bakirenin sağken yüreğini yutarsa, Şeytankaya'da kırk kralın sahip olabilecekleri hazinelere üstün olan hazinenin tılsımını ele geçirmiş olacaktır. İşte bu dediğim tamamen geldi çıktı. Pedro Barbadino o tılsımı keşfetti. Zira o hazine güzel Angelino'dan başka bir şey değildi. Yüreği yutulacak bakire için açıkladığım niteliklere Pedro'nun gözünde sahip olan tek bakire yine güzel Angelino'ydu. Sağken kalbini yutması demek de o kalbi kendi tarafına döndürmekti. Hiç sağ insanın kalbi yutulur mu? Mademki Pedro, Angelino'nun kalbini kazanmayı başardı, Angelino'ya kavuşma mutluluğuna kondu, kendisiyle akdettiğim şartlar gereğince bir manastır inşa edecek ve bin bakire rahibe orada gece gündüz dua edeceklerdir. Bunun anlamıysa Hak Teâlâ'nın kendilerine ihsan ettiği şu mutluluk nimetine müteşekkir kalarak karı kocanın Cenabıhakk'a ibadet ve itaatte kusur etmemelerinden ibarettir.

Sihirbazın bu belli bir yöne çevirme ve başka anlamda yorumlaması Pedro'yla Angelino'yu hayrete düşüre dursun, Sastıma hitabını viskontiyle Maria'ya da yönelterek dedi ki:

— Ey asilzade delikanlı! Senin falına baktığım zaman da neler demiş olduğum hatırındadır ya? Senin geleceğinde müthiş bir tehlike göründüğünü söylemiştim. İşte o tehlikenin yalnız başlangıcı şimdi Pedro'nun sana çektiği bıçağın ucunda göründü. Sence evliliği imkânsız derecesinde uzak olan bir kızla evlenirsen onun talihindeki mutluluk senin talihindeki uğursuzluğa galip gelir, mutlu olursun demiştim. Sen Angelino'yu en fazla evliliği uzak kızlardan sandın, ama eğer bu inancın kesin olsaydı onunla evlenebil-

mekten ümitsiz olarak hiç müracaat etmemen lazım gelirdi. Sence evliliği en uzak, en imkânsız kız Maria de Karavana'dır. Onun talihindeki mutluluk için delil istiyorsan, işte bir dağlı çoban kızından aldığın umut vermeyen cevabın senden intikama hazır bulunan Maria huzurunda verilmiş olması meselesidir. Bir kız için talihin bundan büyük yaverliği olamaz. Maria de Karavana'yla evlen ki bahtiyar olasın. Çünkü bak senin tarafından üç senedir reddedilegelmek gibi bir hakaretin intikamını şimdi şu anda almış olduğu halde yine ağzından zerre kadar kötü söz çıkmadı. "Allah'tan ümitliyim ki benden de özürler dileyerek bir mahcubiyete de bana karşı uğrarsın," dedi. Demek oluyor ki sen Maria'dan özürler dileyecek olursan o da özürleri kabul edecektir. İşte senin gibi hercai bir asilzadeyi ancak böyle olgun ve terbiyeli ve güzel ahlak sahibi bir kız, bir eş mutlu ve bahtiyar edebilir.

Sihirbaz kocakarı bu yorumu ortaya koyduğu zaman gerek Maria gerek Karlo, Sastıma'nın şu olağanüstü zekâsına şaştılar. Ellerinde olmaksızın birbirine dönüp sarmaşarak, öpüşerek evliliğe kesin karar verdiler.

O zaman korkunç yüzlü sihirbaz ürkütücü tebessümleriyle Maria de Karavana'nın yüzüne gülerek dedi ki:

— Güzel Maria! Anlaşmamızı unutmadın ya? Harfi harfine hatırımdadır ki "Ah eğer çarelerinin sonucu beni Viskonti Karlo'yla bahtiyar edebilirse, bilmiş ol ki Sastıma seni ihya ederim," demiştin. Bu vaadini gerçekleştirmelisin güzel kız!

Nihayet Sastıma, Viskonti Karlo'ya yönelerek dedi ki:

— Asilzade delikanlı! Bilmiş ol ki şu dört kişinin içinde en fazla bahtiyar olanı sensin! Zira Angelino'yla Pedro mutluluklarını birkaç saatten beri ölüm pençeleriyle uğraşarak kazandılar. Maria de Karavana kendi bahtiyarlığını üç sene sabır ve sebatla, bir de keseler dolusu gümüş florinlere karşılık kazandı, daha vereceğinden başka! Sense bu bahtiyarlığı bir dilim ekmeğe kazandın, yalnız bir dilim ekmeğe!

Son Söz

Müthiş kocakarı melunca hilesini gerçi pek güzel değiştirdi, ama eğer Pedro ağaca bağladığı gümüş tenli Angelino'nun güzelliğini seyirle aşk nimetine birdenbire mağlup olmamış bulunsaydı o zaman meselenin sonu ne müthiş kızıl renklere boyanacaktı! Böyle şarlatanların ne iyi nasihatlerine kulak vermelidir, ne de fena ayartmalarına!

TÜRK EDEBİYATI KLASİKLERİ DİZİSİ

1. KUYRUKLUYILDIZ ALTINDA BİR İZDİVAÇ
   Hüseyin Rahmi Gürpınar

2. MÜREBBİYE
   Hüseyin Rahmi Gürpınar

3. EFSUNCU BABA
   Hüseyin Rahmi Gürpınar

4. İNTİBAH
   Namık Kemal

5. ŞAİR EVLENMESİ
   Şinasi

6. VATAN YAHUT SİLİSTRE
   Namık Kemal

7. KÜÇÜK ŞEYLER
   Samipaşazade Sezai

8. FELÂTUN BEY İLE RÂKIM EFENDİ
   Ahmet Mithat Efendi

9. TAAŞŞUK-I TALAT VE FİTNAT -TALAT VE FİTNAT'IN AŞKI-
   Şemsettin Sami

10. MAİ VE SİYAH
    Halit Ziya Uşaklıgil

11. REFET
    Fatma Aliye

12. TURFANDA MI YOKSA TURFA MI?
Mizancı Murat

13. ÖMER'İN ÇOCUKLUĞU
Muallim Naci

14. DOLAPTAN TEMAŞA
Ahmet Mithat Efendi

15. GULYABANİ
Hüseyin Rahmi Gürpınar

16. SALON KÖŞELERİNDE
Safveti Ziya

17. FALAKA
Ahmet Rasim

18. A'MÂK-I HAYAL -HAYALİN DERİNLİKLERİ-
Filibeli Ahmet Hilmi

19. ŞEYTANKAYA TILSIMI
Ahmet Mithat Efendi

20. ÇİNGENE
Ahmet Mithat Efendi

TÜRK EDEBİYATI KLASİKLERİ - 19

Ahmet Mithat Efendi *Şeytankaya Tılsımı*'nda gizemli bir aşk hikâyesini anlatırken batıl inançları da sebep olduğu sonuçlardan hareketle ele alır. Olayın Güney İtalya'da geçmiş olması medeniyetin çağdaş merkezi olarak değerlendirilen Avrupa'ya yönelik mesnetsiz hayranlığa örtük bir eleştiriyi de arka plana yerleştirir. Bununla birlikte eserin başında bir notla *Şeytankaya Tılsımı*'nı Fransızca bir hikâyeden yararlanmak suretiyle kaleme aldığını belirten Ahmet Mithat Efendi'nin yabancı bir tür olan romanın gelişmesi ve yerleşmesi için çeviriye verdiği önem şaşırtıcı değildir. Ancak Tanzimat döneminde uyarlanan veya yeniden yazılan kimi eserlerin ve yazarlarının ismen anılmaması pek yadırganmaz. Ahmet Mithat Efendi de *Şeytankaya Tılsımı*'nı yazarken yararlandığı eserin ve yazarının adını belirtmek gereğini duymamıştır.

Ahmet Mithat Efendi (1844-1912)

Tanzimat devrinin önde gelen yazarlarındandır. Gazetecilikle başladığı yazı hayatına hikâye ve roman yazarlığını da ekleyerek çeşitli alanlarda sayısı yüz elliyi bulan eser kaleme almıştır. Yazıyı halkı eğitmek için bir araç olarak gördüğünden ansiklopedik bilgilerle dolu eserlerinde okuyucuyla daima diyalog halindedir. Sofya'da *Tuna* gazetesinde önce yazar, daha sonra başyazar olarak gazeteciliğe adım atar. Mithat Paşa'yla gittiği Bağdat'ta ressam Osman Hamdi Bey, Muhammed Zühavi ve Şirazlı Bakır Can Muattar gibi isimlerin de bulunduğu oldukça geniş kültürlü bir çevreye girerek Batı ve Doğu kültürleri üzerine bilgisini derinleştirir. Tahtakale'deki evinde kendi matbaasını kurup kitaplarını yayımlamaya başlar. Bir yandan da yayımladığı *Devir, Bedir, Dağarcık, Kırkambar* gibi gazete ve dergilerle gazeteciliğe devam eder. Yazılarından dolayı Abdülaziz yönetimi Namık Kemallerle birlikte onu da sürgüne gönderir. Üç yıl süren Rodos sürgününde çocuklar için bir okul açarak ders vermeye başlar ve ilk romanlarını yazar. İstanbul'a döndüğünde çeşitli memuriyetlerde bulunur ve Türk basın tarihinin en uzun soluklu gazetelerinden *Tercüman-ı Hakikat*'i kurar.
Hemen her konuda, üstelik yeni tekniklerle de yazan Ahmet Mithat'ın seçme eserlerine Türk Edebiyatı Klasikler Dizimizde yer vermeyi sürdüreceğiz.

9 786052 958599

10 TL